Ч. 52 (538). Неділя, дня 29. [illegible] дня 1929.

Адреса Редакції і Адміністрації „УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС“ ПЕРЕМИШЛЬ, Побереже ч. 1/I.

Конто П. К. О. в Варшаві Nr. 142.807 Передплата в краю виносить 10 зол. річно, 5·50 зол. піврічно, 3 зол. чвертьрічно. В Чехії квартально 18 ч. к. Передплату з Чехословаччини складати на конто Адм. „Укр. Голосу“ в Zivnostenska Banka v Praze). Для Франції 60 фр. річно для Америки 2½ дол. річно.

Ціна примірника 25 с.

Редактор приймає щодня від год 11—1.

Рукописів Редакція не звертає, неоплачених писем не приймається.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

політично-економічний орган

Націоналізм і „теж-націоналісти“.

З. П. — Поміж Українцями шириться від деякого часу велика мода називати себе — *націоналістами*. З правом чи без права, тим гордим іменем називають себе часто люде, що ані своїм світоглядом, ані станом душі, ані своїми чинами, до націоналізму не підходять, в світ освідомленого націоналізму цілковито не вміщуються. *Називати* себе націоналістом і ним дійсно *бути*, — це дві цілком ріжні річи. Не один, що нині націоналістом себе називає, тим словом чваниться, відхрешувавсьби і різавби поли, колиб вповні зрозумів, що це слово „націоналіст“ в дійсности значить, які тверді ставить до чоловіка вимоги, які завдає велитенські попросту завдання і крім обовязку безконечно важкої праці над самим собою і цілою своєю суспільністю, ніяких нагород, ніяких посад, ніяких похвал, ніяких гонорів не роздає і до роздання не має.

Нині ще легко, всякому називати себе націоналістом. В існуючім стані річей це ще до нічого не зобовязує; тотеж бачимо, що заокрім тих, які до цего імені мають всяке право, націоналістом називає себе, також всякий большевик, хрунь, крутій, спекулянт, невтральний, запроданець, киринник і партійник і в той спосіб заслонює своє правдиве обличча маскою ідейности і праведности. Чоловік українського походження що про себе залюбки каже „я теж націоналіст“ нині вештається скрізь. Його всюди повно, від чекістів починаючи і кінчаючи на найбільш завзятих клерикалах. Цей наш чоловік словом отим на політичній ярмарці покищо безкарно торгує, справі дійсного націоналізму на кожнім кроці шкодить і добре діло — здебільша нарочно — компромітує. Це лише *покищо*, бо щораз більш росте і міцніщає лава тих, що у велике покликання українського націоналізму твердо вірують, зелізна когорта тих, що відділять щире націоналістичне зерно від „теж-націоналістичної“ полови. Повстає і міцніщає лава тих, що з дійсного значіння і змісту цего слова пороблять *всі остаточні висновки*.

Осередня мета справжнього українського націоналізму полягає в тім, щоби *здійснити ідею української великодержавности*. Тільки цей, хто в повні собі освідомив, що означає, чого вимагає і чим грозить в умовах сучасної дійсности повне виконання цего завдання, тільки цей, хто зрозумів в повні силу всіх спротивів на шляху до осягнуття цеї цілі, тільки цей, хто почувається спроможним відкинути на бік все особисте, щоби ті спротиви аж до останньої послідовности поборювати, тільки цей є і може себе називати націоналістом. Чи поміж всіми тими, що „теж“ себе „націоналістами“ називають є богато таких, що булиб здібні не на словах, а ділами поробити всі остаточні висновки з основоположного державотворчого завдання українського націоналізму? При щирій відповіді на це питання сама по собі відпалаб від щирого зерна вся „теж-націоналістична“ галайстра.

Наша траґічна визвольна дійсність, програна і упадок, виявили наглядно, що тими методами і способами, що їх вживано перед 10 роками нашої мети нам не здійснити. Ті методи і способи, цілий порядок українського громадського думання, ціле наше суспільне і політичне поступовання треба основно змінити та цілковито перестроїти на новий лад. Та зміна *мусить* бути, вона є невідклична; вона повинна бути настільки основна і глибока, мусить бути така скора, що по суті буде справжньою *українською революцією*. Перед українським націоналізмом стоїть велике завдання української революції, зрозумілої одночасно в духово-культурнім, внутрішньо-суспільнім і зовнішньополітичнім значінні. Та революція мусить витворити новий тип Українця-громадянина. Виходячи з тих заложень, український націоналізм стремить шляхом постійного *орґанізовання* до встановлення співпраці цілої нації під гаслом *одної державницької ідеї* і *під кермою одного проводу*. Практично це значить: націоналістом не є цей, хто про націоналізм всячину городить і про його безконечно горланить, але передовсім *той, хто чинно орґанізується*, стає в ряд, приймає на себе працю, відповідальність і обовязки. Тільки орґанізованість і звязана з нею орґанізаційна карність і дисципліна, послух власному проводові і виконування наложених завдань, є першою підставовою чеснотою націоналіста. Все інше, що свого „націоналізму“ не є в стані запрягти в шори здисциплінованої орґанізованости є „теж — націоналізмом“, диким українським гуляйполем, отаманією, ідеольоґічним гайдамацтвом, що під заслоною „націоналізму“ робить свою темну розвалюючу бунтівничу роботу.

Друге основне знамя грядуючої української революції, це потреба переустрою вічного українського своєвілля в напрямку визнання прінціпу і авторітету влади. І як не є і не може називати себе націоналістом цей, хто чинно не здійснює ідеї української націоналістичної орґанізованости, так теж не є націоналістом і той, хто перед власним проводом карку не потрафить зігнути, хто не є в стані визнати і станути під керму одного орґанізаційного проводу. Гасло націоналізму: *ставаймо під керму одного проводу!* — переложене на практику українського життя, означає виповідження беспощадної війни передовсім цілій українській партійній отаманії. Для партійників немає місця між націоналістами. Послух проводові, довіря до його, радісна готовість виконувати всі наложені ним обовязки — це друге підставове свійство націоналіста. Одначе „теж — націоналісти“, самі собі пани, творчої ролі послуху не розуміють. Здійснення ідеї *одного проводу* само-по собі віджене пусту полову від щирого націоналістичного зерна.

Третьою великою чеснотою націоналіста *є праця і успіх*. Хто не працює твердо і завзято над самим собою і суспільною справою, хто не здібний зробити з праці своєї життєвої релігії, цей не є і не може бути націоналістом. Для лінтяїв, неробів, людей легкого хліба, спекулянтів, теоретиків з великими концепціями без здібности до чинів, вічних прінціпіялістів, що самі нічого не є здібні осягнути, другим робити заважають і своєю „критикою“ тільки розклад ширять, і передовсім для неудачників місце роблять, теж немає між націоналістами місця.

Орґанізованість, підчинення під один провід, праця, успіх і відвага до останніх висновків, що їх вимагає ідея української великодержавности — ось черта, що ділить два світи: упорядкований світ націоналістів і життєвий хаос „теж — націоналістів“. Ставайте по цей чи той бік розділюючої межі! Ставайте самі, щоб всіх отих що крутяться по середині, само життя на цей чи той бік твердою жменею не штовхнуло.

Геть з большевизмом!

Акція протесту проти комуністичного терору на Україні. В ріжних еміґраційних осередках Европи з ініціятиви українських націоналістів відбулися протестуючі віча, на яких винесено відповідні резолюції:

Брно в ЧСР. Українська кольонія на зборах під головуванням інж. Байко винесла протест проти червоного терору, що поширюється на визначних діячів української культури. Рівнож осуджує зрадницьку розкладову працю москвофілів ріжних гатунків на Зах. Українських Землях.

Пшібрам в ЧСР. Віче місцевої кольонії під головуванням п. Андрейківа приняло резолюції рішучого протесту та поганьблення існуючого на українських землях московського комуністичного режіму.

Ліберець в ЧСР. Національне громадянство пятнує окупантську червону владу на Україні та висловлює непохитну віру в скоре відновлення Української Соборницької Державности.

Подебради в ЧСР. Студентство обєднане в обох громадах приняло резолюції протесту проти насильств червоної влади на Україні.

Прага, ЧСР. „Українська Громада в ЧСР.“ виготовила протестуючий меморандум проти виявів окупаційного режіму на Україні, який буде представлений до відома цілого культурного світу.

Данціґ. Відбулося протестуюче віче, на якому приняті відповідні резолюції, що були опублікувані в пресі.

Омекур у Франції. Під головуванням п. Підгородецького відбулося протестуюче віче місцевої кольонії, на якому заслухано реферат п. Підгородецького про сучасний стан на Україні. Віче ухвалило відповідні резолюції в знак протесту проти масового терору над населенням України. Рівнож започатковано грошову збірку на допомогу заарештованим націоналістам Зах. Укр. Земель в звязку з протирадянськими маніфестаціями у Львові. Гроші будуть надіслані на адресу „Українського Голосу“ в Перемишлі.

Протестуюча акція переводиться і в інших центрах Европи.

Збори української кольонії, що відбулися 15 XII. 1929. заходом **Т-ва Січ, Бесіда, Родина, Прихильники Освіти у Відні** приняли слідуючі резолюції:

1. Збори підносять якнайрішучіший протест проти масових арештувань на Великій Україні, жертвою яких падуть тисячі національно свідомих Українців усіх суспільних верств, і проти нечуваного терору на території України, окупованій большевицькою владою. Українська нація збудувала власними зусиллями на руїнах російської імперії в 1917 р. свою суверенну державу, яка мала всі дані на це, щоби внести свою творчу пайку до всесвітнього культурного дорібку. Територію цеї української держави окупувала в 1920 р. большевицька Москва, яка, повернувши Україну до ролі використовуваної всіми можливими засобами кольонії Москви, повела орґанізований наступ проти української нації на всіх ділянках життя, намагаючися ширити деморалізацію між українським народом, спричинюючи голод і нужду. Одним з остаточних і найбільш варварських засобів до цілковитого знищення України є шаліючий тепер червоний терор на Вел. Україні.

II. Висловлюють щире співчуття арештованим большевицькою чека національним діячам України та закликають українську еміґрацію до активної помочі борцям за волю України.

III. Вважаючи радянофільство поширюване на Зах. Землях України й закордоном в суті річи москвофільством у нових лише формах, збори взивають українське громадянство до бойкоту й рішучої та послідовної боротьби так з радянофільством у всіх його проявах як і з аґенціями других окупантів українських земель.

IV. Теперішній стан розпорошення й дезорґанізації української еміґрації є крайно шкідливим для української справи, тому збори взивають провідні круги еміґрації до поглиблення й поширення орґанізаційної праці та до обєднання творчих сил еміґрації в однім спільнім центрі на плятформі української, суверенної і соборної державности.

V. В кінці звертаються збори до всіх культурних народів з вимогою осудити нереальні й не до переведення політичні й господарські експерименти кровавого, большевицького режіму як шкідливі для культури й людства взагалі, а для українського народу зокрема.

З канцелярії Українського Акад. Т-ва „Січ“ у Відні.

Всі культурно Осьвітні **Товариства Гребенова: Чит. „Просвіти“, „Сокіл“, „Союз Українок“ „Господарський Гурток“ та ціле Громадянство** на сходинах дня, 15. XII. 1929 виносять рішучий протест, проти масових арештувань, та змущань над селянами, робітниками та інтеліґентами, доконуваних московськими окупантами на Великій Україні. Всі зібрані сильно вірять, що „червоний рай“ скоро скінчиться. — Слідує 41 підписів.

В обороні наших окраїн.

Нераз вже писалося на тому місци про невідрадні відносини серед яких коротають свій вік наші найдалі на захід висунені місцевости. До таких належить між іншими Лемківщина і про неї ще найбільше чути в наших ґазетах. Ця в горах захована і мало доступна країна вже завдяки свойому положенню і непривітности, — є менше наражена та більше відпорна на чужі впливи. Зате гірше мається справа з низовою частиною Засяння. Велика частина його населення відпала вже від української церкви і народности. Колись наприклад Ряшів, чи Чудець лежали на українській етноґрафічній теріторії, як теж й другі підгірські міста й містечка. Українська теріторія сягала поза Вислік; о тім виразно говорять грамоти польських королів. Нині з корінного населення цих областей лишилися хиба назви селищ та призвища суто українські. Ціла полоса від Ярослава на захід майже зовсім винародовлена. Одна тільки Лежайщина (політичний повіт Ланцут), ще сяк так держиться. Зате околиці Ряшева, самого Ланцута та Переворська впали майже поголовно жертвою польсько-німецької кольонізаційної потопи. І хоч тут і там з цеї потопи виринають ще деякі греко-католицькі парохії, як ось Залісся (під Ряшевом), Миротин (під Переворськом), Кречовичі (під Канчугою) Полнатичі (під Порохником) та ще деякі, то населення в тих парохіях не лише, що не вміє, але навіть не розуміє по українськи. Наші душпастирі мусять там виголошувати проповіди по польськи. Сьогодня останнім висуненим на захід українським містом в Засянській полосі, що ще зберегло значний відсоток українського населення, що таким чином являється заборолом українського обряду і народности — є Ярослав, хоча, судячи по зверхних ознаках, він також виглядає на втрачену позицію. В цьому місті живе понад шість тисяч корінно-українського міщанства, яке однак під оглядом національним стоїть в великій мірі на розстайних дорогах. Воно навіть дома говорить по польськи, не кажучи вже про публичні місця. Однак треба сказати, що всі вони не є в душі Поляками; вони є в душі своїй на свій спосіб Українцями. Бувають, що правда й такі, що вже аж надто далеко відстали від своїх і надто сильно зжилися з Поляками в ріжних польських середовищах та орґанізаціях і ледви чи можна тому явищу дивуватись, коли взяти на увагу те, що такий важ[illegible] док Засання як Ярослав, не має [illegible] нинішний день своїх подібних с[illegible] редовищ. Відомаж річ, що жив[illegible] людина горнеться до пульсуючи[illegible] повним життям осередків.

Рік 1929. треба вважати зв[illegible]ротним роком на ярославському ґрунті. В цьому році зайшли величезні зміни на краще. В цьому році прибуло кільканайцять свіжих інтеліґентних сих, засновано ряд нових товариств та започатковано жваву роботу на всіх ділянках: культурній, освітній, економічній і спортовій. Старий Ярослав зажив таким життям, якого раньше мабуть ніколи не зазнав, хоч треба признати, що були тут і перед 1929 р. люде, що вложили богато праці для національного відродження ярославської землі.

Величезним недомаганням Ярослава, від якого він дуже терпить і хворіє — це брак відповідної домівки. Це власне спричинює величезні трудноші в ділянці орґанізаційній та гальмує розвиток та діяльність товариств.

Щоби зарадити цьому, ярославське громадянство, а вперший мірі провідні кола інтеліґенції устійнили думку, що в Ярославі мусить станути якнайшвидше український Народній Дім і то в таких розмірах, щоби він міг примістити всі культурні, освітні, економічні, спортові та інші орґанізації та товариства. Сей дім повинен лучити в одно всі товариства, що стоять на українській національній плятформі. Попри головну світлицю великих розмірів, придатну на вистави, збори, вправи і забави, повинні мати своє приміщення в цьому Домі канцелярії, спільне касино-читальня, бібліотека, музей, а навіть гостинниця (на поверсі), а в низу реставрація, склепи, то що. Дохід з них повинен іти на дві українські захоронки (на горішнім і долішнім лежайськім передмістю), на українську бурсу, на укр. доповняючу школу та український сиротинець. Треба собі усвідомити, що без школи, сиротинця і захоронок, ми є засуджені на неминучу загладу.

Думка будови великої власної домівки принялася загально серед ярославського громадянства і вже пороблено всі заходи для створення фонду будови. Коли взяти під увагу це надзвичайне і далекосягле значіннє, що його має і матиме будова сильної кріпости в Ярославі, тоді зрозумілим буде й той поспіх з яким треба братися до діла. *До діла цього мусить приложити своїх рук цілий український нарід. Памятаймо, що місто Ярослав — це ключ до західних воріт цілої України.*

Др. Й. Пеленський.

[illegible]лає — [illegible]оже знати“...

[illegible] польської урядової кризи. Поль- [illegible] Сьвітальского Уряд уступив. Але [illegible]в стані сотворити нового уряду Дня [illegible]ликав до себе всіх партійних соймових [illegible]робував щось ліпити і комбінувати. Але [illegible]. По тій невданій спробі склеїти праце- [illegible]яглись дні кризи, непевні, неясні, замра- [illegible]ож далі? Це питанне висіло над людьми [illegible]ходив даних, щоб важитись бодай на най- [illegible]к глибока вся ота неясність і непевність су- [illegible]тичного положення показує факт, що добра [illegible]ла на... 13 день кризи, мовляв, тринайцятка це [illegible]ве число. В цей день кріза повиннаб була роз- [illegible] числа, як складовий чинник польської політики! [illegible]нь, але кріза залишилась така як була. Потім кликали [illegible]кого Замку до президента, раз цього, раз іньшого посла [illegible] бував тут особливож колишній премер Бартель і немає [illegible]нації, такої розвязки, якої не винайшлиб, не обговорювалиб [illegible]не підсувалиб услужні польські ґазети. Але проте кінця не видко..

Що буде далі? Чим та кріза покінчиться? Коли і який Польща [illegible]стане новий уряд? В якому складі і хто буде в ньому заступлений? [illegible]Уряд ся раждає, хтож то може знати“... Але всежтаки, при всій не- [illegible]евности ситуації, істнують два чинники, які є неодмінні і які треба [illegible]тягати в рахунок оцінюючи положення.

Перший з них, це ота дійсність, що *вся влада в Польщі лежить в руках маршалка Пілсудського.* Як довго він при владі — а не має жадних даних думати, що він при владі не залишиться — так довго всякий теперішний уряд буде *його* урядом. Ми вже пережили чотири видання таких маршалківських урядів. Прийде оце пятий. Вся суть справи в цьому, що є цілком неможливо предбачити, як цей новий уряд буде виглядати, яку буде лінію тримати та з яких елементів буде складатись. Маршалок Пілсудський любить загадки. Над його найновіщим урядовим ребусом ломить собі даремно голову ціла Польща, аж доки він сам цего ребуса не розгадає.

Про другий чинник, який грає рішаючу ролю в польськім політичнім життю ми писали в листопаді в 47 ч. „Українського Голосу“ таке: „Польська історія знає лише бунти, а не знає революцій. Це є цікаве, що польська душа ніколи не вміла рішатись на радикальну операцію, навіть тоді, коли ходило о самозбереження. Боротьба за владу кінчилась в Польщі стало угодою бунту з неподільністю влади, а це очевидно ослаблювало сам елемент влади. Угодою кінчилися релігійні спори, клясово-суспільні зудари та політичні поєдинки. Чим жеж закінчиться теперішня боротьба поміж маршалком Пілсудським і соймом? Якіб ступені ця боротьба не переходила, можна предбачити, що врешті решт вона покінчиться перепрошенням і угодою“.

Замітне явище польського політичного опортунізму повторюється і справджується оце черговий раз. На початку грудневої сесії сойму істнували всі передумови для політичної революції. Але до неї не прийшло. Натомість зарисувались обриси перепрошення і угоди. Не є виключене, що тим разом, перепросини елементу влади (марш. Пілсудський) з бунтом сойму приберуть такі форми: Проф. Бартель сотворить уряд, в якому 3/4 місць займуть люди з маршалківського безпартійного бльоку („уряд не уступить“), а решту обсадять провідники найсильніщих партій „опозиції“. Тоді по костьолах співатимуть: Te Deum laudamus...

Богун.

Пролетарська диктатура
та терор на Сході Европи.

За дванайцять років свойого існування пролетарська диктатура пережила вже кілька внутрішних перемін. На протязі перших пяти років (1918—1922), большевицька влада мала перед собою головне завдання збройною силою та шляхом терору, знищити зовнішних і внутрішних ворогів пролетарської диктатури. Здобувши перемогу над своїми внутрішними ворогами і захопивши Україну, Білорусь, північний Кавказ, закавказькі та закаспійські країни, Москва переконалася, що дальше на засадах „военного комунізму“ можна прийти лише до неминучої загибелі, бо перед большевицькою владою стануло дуже тяжке завдання відновити зруйноване народне господарство С.С.С.Р. Звичайна річ, що маючи таке завдання перед собою, компартія повернула праворуч і проголосила такзвану нову економічну політику „НЕП“. Цей другий етап протягнувся теж пять років (1923—1927). За цей час справді нелише промисловість, а також сільське господарство почали досить швидко відновлюватись та досягли майже передвоєнного рівня. Та незабаром виявилось, що НЕП не веде до соціялізму, а навпаки дуже зміцнює не лише селянське індівідуальне господарство, але також приватну промисловість та дрібний торг. Мало того. Компартія переконалася, що усуспільнене господарство не в силі витримати конкуренції з приватним. Себто країна на засадах НЕПу ставалаб все більше дрібно-буржуазною, що з неминучістю привелоб до політичної боротьби за владу поміж двома ворожими силами.

Цей факт зрозуміли в першу чергу такзвані ліві комуністи, які й розпочали гостру критику НЕП-у, вимагаючи зміни господарської політики взагалі, а з окрема посилення розвитку господарства усуспільненого коштом господарства приватного. Більшість партії поставилася з початку неприязно до критики та вимог з боку лівих своїх однопартійців, бо зрозуміла що нагромаджувати капітал для швидкої розбудови нац оналізованої промисловости коштом переважно селян, загрожує небезпекою конфлікту з міліонами дрібних хліборобів. Тимчасом партія стояла перед завданням дальшої розбудови совітського народного господарства яке вже досягнуло попереднього свойого рівня. Себто треба було виробити певний плян та вишукати шляхи і засоби для будівництва нових фабрик, нових заводів, як також для належного піднесення сільського господарства. Такий пятилітний плян справді було вироблено, але для успішної боротьби проти лівих комуністів, ґрупа Сталіна в значній мірі засвоїла собі їхній погляд. Пятилітний господарський стан предбачає не лише надмірне поширення усуспільненої промисловости (коштом переважно селян, а по части ремісників, чи инших приватних підприємців і навіть робітників, та службовців), але також неімовірно швидко колективізацію селянських господарств. Компартія постановила протягом найблищих пятироків (1928—1933) подвоїти промислове виробництво і побільшити колективи в той спосіб щоби на прикінци пятилітки вони охопили не менше 35 відсотків усіх селянських господарств.

Проти такого пляну виступили дуже гостро такзвані праві комуністи, які уважають, що цей плян приведе до занепаду сільського господарства, а головно викличе такий спротив з боку селян, що увесь цей плян не вдасться. Тимбільше — кажуть вони — що в совітському союзі не вистарчить ні технічної спромоги, ні кваліфікованої робочої сили на здійснення такого пляну. Тому вони обстоюють повільний хід упромисловлення країни взагалі, та висловлюються за обережну політику відносно селян.

Як бачимо, в умовах пролетарської диктатури сама комуністична партія розкололась вже на три групи. При допомозі правих група Сталіна розправилась з початку з лівими комуністами, а нині використовуючи лівих веде завзяту боротьбу з правими. Нема сумніву, що ця боротьба буде стало за гострюватись, що чимало правих таксамо буде виключених з партії, замкнених в вязницях та висланих в Сибір, себто навіть такі большевицькі ватажки як Бухарін, Риков та Томський правдоподібно опиняться там де опинилися Троцькій, Раковський та інші. Коли така доля постигла найвизначнійших большевицьких ватажків, то чого мають сподіватись від „пролетарської диктатури“ звичайні громадяни. І справді протягом першого року пятилітки, у цілому совітському союзі знова почалися масові арешти та розстріли, червоний терор, який за час НЕП-у начеб то був затих, тепер набирає таких розмірів, яких він досягнув був за час „военного комунізму“. Таким робом прийшов конець ілюзіям тих людей які вірили в еволюцію большевизму. Адже нема ніякого сумніву, що комуністи не відступлять від своїх плянів та будуть завзято боронити власну диктатуру доти, доки протибольшевицька збройна сила не знищить їх панування на Сході Европи.

В. Богуш.

Дописи.

Старі Заліщики. — ПРИМІР ГІДНИЙ НАСЛІДУВАННЯ. — Ще донедавна належала читальня „Просвіти“ в Старих Заліщиках до найбіднійших читалень в тут. повіті. Та завляки рухливому Виділови і деяким членам засновано при читальні орхестру, а тепер задумують набути площу під будову власного дому. Просвітянська орхестра здобула собі в короткім часі найкращу марку в повіті та перевисшила навіть польську орхестру „Звйонзку“, яка мимо субвенції з уряду, розлетілася. Сусідам не дуже приємно, коли літники місто краковякам прислухуються прегарним українським мельодіям. До закупна інструментів причинилися в значній мірі наші еміґранти з Америки, які ніколи не забувають прийти з матеріяльною поміччю, коли рідний край знайдеся в потребі. Піднести належить жертви слідуючих американців, які зложили: по 10 ам. долярів: Василь Юрійчук, по 5 ам. долярів: Михайло Сотник і Іван Романко, по 2·50 а. д. Стефан Юрійчук, Іван Юрійчук і Дмитро Юрійчук, по 2 д.: Микола Кейван, по 1 д.: Стефан Романко, Дмитро Волянський, Василь Петришин. Денис Тренда, Йосиф Сморчук, Микола Устяник, Дмитро Івасюта, Микола Війтюк, по 0·50 д.: Михайло Дубецький, Стефан Кравчук, Віктор Мощук, Микола Фукшамитів. Всім жертводавцям складає виділ читальні в Заліщиках Старих щире спасибіг. — Мп.

На волі.

У вівторок дня 17. грудня вийшов на волю один з провідників української націоналістичної молоді і львівський співробітник „Українського Голосу“, тов. БОГДАН КРАВЦІВ, арештований як відомо у Львові дня 21. листопада у звязку з протирадянськими і протикацапськими демонстраціями. Разом з тов. Богданом Кравцівом вийшли на волю усі арештовані молоді націоналісти: Іван Шиманський, Омелян Верхола та Онишкевич.

Нашим предплатникам вислано в двох попередніх числах чеки почт. каси ощадности для безплатної пересилки передплати. На рік — 10 зол., ½ р. — 5 зол. 50 с., на квартал 3 зол. Поспішіться з висилкою передплати та намовляйте до неї своїх знайомих та сусідів. Передплатники з Чехословаччини, Австрії і Франції можуть вислати передплату також долученими чеками П. К. О. Варшава. — Хто до 1-го січня не пришле передплати, не дістане вже Різдвяного числа, котре вийде в значно збільшенім обємі. —

Адміністрація.

ЄВГЕН ОНАЦЬКИЙ.
Рим, 7. XII. 1929.

Спорт в життю Нації.

В життю народніх мас Західної Европи та Америки, величезну ролю відограють без сумніву — кіноматоґраф і спорт. В той час як театри, особливо оперні переходять важкі часи і скруту, що з неї ледви чи вийдуть, в той же час кіноматоґрафи та ріжні спортові поля заповнюються вщерть пристрасними глядачами зі всіх кругів і кляс суспільства, від найбогатіщих до найбідніщих.

І власне цікаво відмітити сю однодушність смаку, що обєднує робітника з розніженим аристократом, біржевого спекулянта з лікарем чи адвокатом, студента університету та ріжних високих шкіл з військовими фаховцями. Найбільш відомі спортовці займають тепер в суспільстві те місце, що колись належало виключно великим письменникам та фільозофам. Такі імена як Карпантіє чи Демпсей, не кажучи вже про такі як Ліндберґ чи Бирд, вимовляються в усіх кутках земної кулі з далеко більшою набожністю, аніж наприклад імена Ейнштайна чи Едісона, Берґсона чи Флямаріона.

Булоби смішно і зайво висловлювати з цього приводу якісь жалі чи скарги: народні маси завжди більше схильні подивляти тілесну силу і красу, ніж красу і силу духову, бо ще й досі, а навіть тепер більше ніж коли небудь раньше, — фізичне життя, життя тіла уважається за однозначне з життям людським взагалі, а смерть тіла — за смерть людини. *В* середні віки з розцвітом християнського містицизму голосили ріжні аскетичні теорії необхідність катування тіла та омертвлювання його, як жерела всяких гріховних спокус. Істотною частиною людини, християнство уважало душу, а не тіло і тому прикладало всіх зусиль для піднесення власне душі, а тілом зовсім нехтувало, впадаючи таким чином в протилежну крайність. Лише в недавні відносно часи, людськість почала все частіще навертатись до клясичної правди стародавніх Римлян: „В здорому тілі — здорова душа“.

В наслідок цеї регабілітації значіння тіла, почали по школах і ґімназіях вводити обовязкове навчання руханки. Але чи треба нагадувати, як погірдливо дивилися в довоєнних ґімназіях на бідних вчителів руханки? Ідейна молодь захоплювалася ріжними фільозофськими та політичними питаннями і на рідких спортовців, — що почали займатися спортом під впливом ідей фізичного виховання, що ширилися серед націй анґльо-саської раси, — дивилися як на непотрібних і паразитних членів суспільства, які витрачують час на діточі забави, нехтуючи безпосередніми обовязками перед своєю нацією чи навіть перед цілою людкістю.

Війна і революційні рухи по ріжних европейських країнах принесли з собою переоцінку ріжних вартостей, і між іншим спричинилися до цілковито інакшого відношення і до спорту, як певного виховуючого національного чинника. Найменший спротив анархії і розбишацтву ставили ті країни, що в них молодь найменше віддавалися спортовим вправам, і навпаки — країни, в котрих спорт вспів опанувати молодим поколінням, як в Італії і особливо Анґлії, показалися найбільш витревалими і здисциплінованими. Згадати хочби ролю тої самої інтеліґенції в Італії 1919-22 р., а особливо в Анґлії підчас загального страйку, коли спортова інтеліґентна молодь в дуже короткий час зуміла відновити залізничу і особливо автомобільну комунікацію (сполучення) і транспорт та постачання в Льондоні та в провінції.

Крім того, після війни життя взагалі настільки змінилося, зробилося настільки важким економічно для всіх майже кругів суспільства, що мимоволі в самій психиці цілих народів відбулися величезні зміни. Коли раніще особиста енерґія, сміливість і активність не викликали особливого захоплення, бо з рештою в умовах мирного буржуазного життя такі вартости не цінилися, то в післявоєнні та післяреволюційні часи особиста активність здобуває собі надзвичайно високу оцінку, бо вона сприяє в конкуренційній боротьбі за життя, так само одиниць, як і цілої нації. Тому, напр., в фашистівській Італії на розвиток спорту звернено особливу увагу, і сам Муссоліні вважається не за абиякого спортовця. Один сей факт існування в европейському світі Голови Уряду, що відкрито і з захопленням віддається спортовим вправам і надає їм велике значіння, може служити богатомовним доказом тої ролі, що спорт починає відогравати в життю сучасних Націй, — бо ще до війни ми не моглиби собі уявити жадного навіть демократично-буржуазного Голови Ради Міністрів, що від столу з державними справами поспішає на відкриття якогось спортового поля. Не дурно ріжні національні і світові змагуни почувають себе справжніми героями і приймають вияви пошани, як щось їм самособою належне: вониж бо бачать в усій людській масі, що товпиться навкруги них, слабші та більш невдатні від себе істоти. І не дурно, *з другого боку*, президент Німецької Республики, Гінденбурґ, приймаючи кілька днів тому одну спортову делеґацію, вважав потрібним звернутися до неї з таким богатомовним вступним словом: *„Не приймайте королів рінґу за справжніх королів... Всі мусять займатися спортом, але не треба перебільшувати його значіння“.*

Для нас, Українців, що, як показав гіркий досвід минулого, визначаємося плаксивою і пасивною вдачею, треба на спорт звернути особливу увагу. Бо спорт має свою пожиточну для нас фільозофію, свою високу мораль і розвиває особливо цінні прикмети рухливости, активности, почуття відповідальности і товариської солідарности, а також і національної гордости та самоповаги.

Фільозофія спортовця, як вірно зазначує п. Браґа („Honneur du Sport“) є стоїчна, героїчна, радісно траґічна. В спорті немає заступництва, викупу, перекладання обовязків на чужі плечі. Той, хто чекає раю від чужих заслуг, від чужих жертв, від чужої чинности та діяльности, не може брати участи в спортових змаганнях, бо він є вже заздалегідь засуджений на неуспіх. За всяку ціну він мусить *сам* триматися, *сам* зносити удари, *сам* наносити удари. І тут власне треба провести розмежування поміж руханкою (ґімнастикою) і спортом. Їхні завдання і мета цілком ріжні. Руханка є лише механічною вправою, що має на увазі і меті поступовий розвиток усіх мязів, повільний гармонійний розвиток всіх членів людського тіла, що відповідає з одного боку естетичним вимогам людського ока, а з другого боку гіґієнічним вимогам сучасної лікарської науки, — і тому вона є, під всяким оглядом, корисна. Але вона не є ще спортом, вона часто, але не завжди служить лише *засобом* для спорту, що має на увазі не естетику, і не здоровля, — бо дуже часто йде всупереч і одному і другому, — але лише — *перемогу.* **Перемогу — за всяку ціну!**

І те захоплення, з яким глядачі слідкують за змаганням і та радість, з якою вітають кожного переможця, виказують, що і глядачі ніби почувають себе учасниками перемоги, ніби переживають всі ті ризика і небезпеки, що їх переходить спортовець, і тим поширюють рямці свого щоденного життя, звичайно занадто розважного, занадто розрахованого і позбавленого всякого ризика.

Народні маси завжди подивляють героїв. Чи винні вони, що герої духа для них задалекі і зависокі?!... Але в самому акті подиву, в самому почуттю захоплення чимось вищим від себе є запорука поступу, бо це вказує на бажання піднестися понад натовпом, розвинути ті або інші свої особисті прикмети. Піднестися до висоти героя, а не принизити його до себе в нив — ось здорове стремління, що його плекає спорт.

Я не знаю, чи кому з Українців, що бували в Італії, кидалася в очі величезна ріжниця, яка спостерігається поміж натовпом італійським і українським (російського хову). Тоді, як в італійському натовпі ви забезпечені від будь яких нечемностей і то не лише у відношенню до „панів“-сіньорів, але і до рівних собі, — навпаки, кожний намагається виказати себе якнайбільше вихованим і чемним, бо тим він показує свою „вищість“; в російському дореволюційному, тим більше революційному натовпі, ніхто не був ніколи забезпечений від якогось „хуліґанства“, що мало на увазі принизити людину, висміяти її, взагалі в той або інший спосіб стягнути за ноги всіх тих, що вспіли піднести себе вище понад рівень маси. Сей нахил російського натовпу найшов свій найяскравіщий вираз власне в большевизмі, що означає: рівнання по найнищому, а італійського натовпу — в італійському фашизмі, що означає — рівнання по найвищому...

НАУКА І РОЗВАГА

Додаток до Українського Голосу.

Ч. 7/52. Перемишль, Неділ

Раби машини.

Машина, яка повинна-би бути приятелем і помічником працюючої людини, робиться дуже часто її паном і ворогом. Особливож все нові винаходи і технічні удосконалення будить серед працюючих мас непокій і турботу, бо в парі з винаходами богато людей позбавляється праці і хліба. Коли в середині 19 віку винайдено в Німеччині прядільні машини, які були в стані виконувати працю десятків живих робітничих рук, позбавлені праці прядільщики піднесли справжню революцію. Це був вибух розпуки, який виладувався в цьому, що позбавлені хліба робітники кинулись нищити і демолювати зненавиджені їм нові машини. Але машини показались сильнійші. Модерне робітництво зрозуміло, що з ними воювати неможливо. Тотеж сучасні робітничі синдикати є поступові і боротьба робітників звертається не проти технічних поступів, дарма що в часах революцій машини перші падуть жертвою робітничих виступів. На дні своєї душі робітник все ще бачить в удосконаленій машині свого ворога.

Рішаючим моментом в боротьбі чоловіка з машиною є питаннє ціни. Подібний похід машин пояснюється не тим, неначеб винахідники хотіли людям працю полегчувати і їх життя робити вигідним і удосконалювати, але ще лиш тим, що машина є в стані виконувати працю, якої не є встані виконувати чоловік. Машина робиться ось так не помічником але конкурентом чоловіка, вона його відтіснює і викидає на брук, не так уже через те що вона працює ліпше, але через те що працює більше, витворює більшу скількість продуктів і передовсім є — *дешевша*, тотеж рішаючим не є питаннє що є краще: ручна чи машинова робота. Рішаючим є питаннє: що більше коштує, утриманнє і праця машини чи утриманнє і праця робітника. Машина є і робиться щораз більш дешева, працює таньше і супроти цього, робітник завсігди конкуренційну війну з машиною програє. Америка є нині провідна в справі раціоналізації, т. є удосконалення машин і їх продукції; вона в щораз більшій мірі заступає робочі живі людські руки машинами, вона потребує мало робітників і для того теж може за зайві гроші, які в іньших умовах малиб іти до рук робітників, будувати все нові і все більш удосконалені машини. Осьтак в Америці було в 1928 р. півтора міліона робітників меньше чим в 1923 р. Машини родять все нові машини і цього розвитку покищо ані затримати ані його опанувати неможливо.

В наслідок цего розвитку машини втискаються щораз більше в життя людини, опановують її своїми масовими продуктами, цілковито людей від себе узалежнюють. Модерні люде мусять бути послушні машинам, мусять приймати все, що вони витворюють. Починаючи рано від будильника і кінчаючи пізно в ночі викручення електричного контакту, нас на кожнім кроці опановує машина. Люди звільна привикають до цего явища і їх повне, рабське вже нині узалежнення від машин майже їм не доходить до свідомости. Через машини чоловік тратить здібність до самостійности так само в духовім як і фізичнім відношенню. Сучасний чоловік робиться щораз менше здібний до самостійного без посередного чину, він щораз менше може стояти на своїх власних силах, сам щонебудь творити чи здобувати. Машина робить зі самого чоловіка машину, уподібнює його до себе. Залізничий машиніст, що кілька чи кільканайцять годин підряд обслуговує свою чорну залізну потвору, перестає як окремий чоловік існувати, робиться складовою частиною машини. Друкарський складач, що кілька годин підряд виконує ті самі, до отупіння однакові рухи, починає бути собою щойно, коли відійде від кашти. Робітник, що у фабриці Форда виконує десять літ підряд кожного дня один і той сам рух, не є робітником в стислім значінню цего слова, перестає існувати як чоловік, робиться безіменною пружинкою велитенської фабричної машини. Цей робітник тратить всяке внутрішнє відношення до своєї праці, він не виробляє нічого від початку до кінця, з під його рук не виходить нічо, за що він мігби брати повну творчу відповідальність, про що мігби говорити, що це витвір його думки, його сприту і його рук. Ціле модерне життя робиться поволі великою, повною машин фабрикою, яка функціонує на мінути і робить з людей не свобідну творчу расу, але машинових автоматів. Щораз більше робимось залежні від машини і від цего, що вона витворює. — *Ю. М.*

ЛИСТИ З ПАРИЖА.

Парижські настрої.

(від власноко кореспондента „У. Г.“)

Париж, 15. грудня 1929.

1.

Французи кажуть, що 1929 р. не був для них шасливий. Оттак — помер маршал Фош, Клемансо. І тільки пять міліярдів надвижки податків не дає їм натягнути жалобу.

До речі: Маршал Фош. Що він для Українців? Приятель? Звичайно ні. Не був нашим приятелем і Клемансо. Навпаки. Їм маємо в немалій мірі завдячувати нашу програну. Але це не перешкаджає Українцям з т. зв. — „Уряду“ У. Н. Р. — висловлювати з цього приводу глибокий сум та співчуття, носити квіти на могилу невідомого жовніра, отого самого, що був приятелем Галерівських жовнірів, котрих ще не забули і довго ще не забудуть Українці.

Звичайно, є богато шляхів для цього, щоби свої цілі осягнути.

АНАТОЛЬ КУРДИДИК.

Ми косарі.

Ми косарі!
Косою мах а мах!
Спаліть хабуззя на кострі
В нас коси! Ми в рядах!
Ге — гей! І мах!
Ге — гей! І смерть!
Межа заросла! В хоптах шлях
— а хопту черть!
Хабуззю — смерть!

„Уряд“ У. Н. Р. вибрав в осяганню своїх цілей шлях льокайський, як більше йому рідний і знайомий. За теж це льокайське відношення вміють цінити і оплачувати „союзники“. Відома-ж річ: треба Франції і другорядних льокаїв мати.

2.

Свого часу, добр. Шульгин, „міністер У. Н. Р.“ сіпався, аби його признала Ліґа Націй. Меморіяли писав, конечно хотів, щоб його і його уряд закордоном вважали, як одиноких представників української справи. Одначе Ліґа Націй ані добр. Шульгина, ані його „уряду“ не признала. Тоді Шульгин, його „уряд“ і їхня трибуна „Тризуб“ почали шукати винуватців. Нарештіж найшли. Ними мали бути орґанізовані українські націоналісти. Відома річ, що орґанізовані українські націоналісти не признають ніяких орієнтацій, та що покладаються тільки на власні орґанізовані сили. Вони знають, що це таке „орієнтація У. Н. Р. на Францію“, знають, чим це для цілости і соборности наших земель моглоб — в разі чогось — скінчитись. Загорнули вже богато, а при побіді „орієнтації“ У. Н. Р. загорнулиб ще більше нашої землі ріжні приятелі Франції. Про щож ходило Шульгинові? Хиба для цього старався аби його визнала Ліґа Націй, щоби українські еміґранти дістали пашпорти і полегчу при переїздах? Чи може полегчі при вступі наших людей до фабрик? Або хоч признання, як окремої від Москалів, Нації?

Де там! Справа далеко простіща! Треба попросту виплачувати ті векслі, що їх підписує „головний отаман“ Андрій Лівицький, голова УНР в імені Українського Народу. Хтож за дурно даватиме гроші в наш практичний вік? Колиж дають то за щось. Векслі оті платять Панове з УНР українським іменем, віддаючи його на вжиток і повну розпорядимість Франції та її приятелів. Проте, широкі українські маси знають і давно вже знають, що таке Шульгини та їхні правдиві цілі. Та хоч терпить завдяки роботі Шульгинів наша національна гордість, хоч завдяки їх свавільній партійній роботі щей досі не було можливо здобути для Українців належного впливу в Лізі Націй, хоч пишуть наших людей за границею замість українця — „москаль“, — все одно, Шульгинів і йому подібних, Українці до влади не допустять. Не будуть наші землі, ліси, зелізниці і народнє добро чужими. Тай Україна матиме і Лівий і Правий беріг з Дніпром посередині. Не віддамо ані пяди. Векслі, що їх підписують Шульгини для нас неважні.

3.

Парижські Українці страшно журяться, що Українська Автокефальна церква в Парижі ледви животіє, що не дивлячись на досить велику еміґрацію, на Службі Божій буває пусто; не має навіть хору, хоч ми, мовляв, найбільші хорові співаки і т. д.

Так. Страшенно журяться. Але далі того не йде. Бо така вже вдача українська: надолужує журбою там, де треба не журби але закотити рукави і братись до роботи. Та й це ще пів біди. Вся заковика в цьому, що й українською церквою керує „уряд“ У.Н.Р., справляючи тим одночасно ролю страхіття для Українців зі заходу. Осьтак, Галицькі Українці відстрашувані від церкви уенерівською орієнтальщиною, хо-

дять до польськ
таються серед
ства, забувають
Ізза уенерівщини
тись головно сер
дніпрянських, вва
всіх „уенерівцями“
данцями, йдуть до мо
російських большеви
більшують кадри ворог

Оттак, як бачите, г
рижськім ґрунті уенерівськ
затроює повітря, розєднує
няє від себе галичан і наддніпрянців,
не дає взаїмно зговоритись і порозумітись, деморалізує маси.

Але все скиглить, що церков українська пуста.

4.

Про Бєсєдовського вже чували.

Отой колишній радник червоної московської амбасади в Парижі, перескочивши паркан, до Милюкова прибився. Тепер описує страхіття, які йому довелося спостерігати за большевиків на Україні: в Полтаві, Зінькові, тощо. Виходить зі споминів цього спритного жидка, що він страшенно болів душею, чуючи з уст самого головного чекіста Полтави, про розстріли 30 відсотків арештованих нізащо громадян. Та так вам болів, так страждав, що аж десять років підряд був радником чекістської амбасади і лише тоді, коли по него самого приїхав чекіст, він накивав пятами червоній Московії. Звичайно, треба завдячувати лише так розвинутому спритові, як у жидів, що Бєсєдовський пише нині мемуари, а не годує черву в пивницях парижської чекістської амбасади.

Та проте, сила бувших сов-підданих „нашої віри“, що щораз більше наїзджають до Берліна і в банках складають награблене добро свідчить що катастрофа большевицького корабля недалека.

Гордій Саліван

Листи з Бельґії

(Від власного кореспондента „У. Г.“).

Про повстання Української Національної Ради в Бельґії.

Д. С. 1. грудня ц. р. відбулася Конференція Української Національної Ради в Бельґії, осередкової інституції, що обєднує всі національні орґанізації на терені Бельґії.

Ідея сотворення такої інституції в Бельґії, повстала вже три роки тому, ще на початку заснування українських громад в Брюселі й Лієжі, цих двох єдиних на той час

Малий фейлетон.

От міркуєм мізками своїми
(Хай вже нам ленініісти прощають!),
Чом у Львові це Йонтки й Хаїми
Радреспубліки честь захищають?

Чом хаїмські і польські сільради
За Збручем так зростають сьогодні
І мандрують так вперто і радо
Українці в Соловки холодні?

Певне є ми ще діти — безштаньки,
Маса, щастя свого несвідома,
Що лиш Йонтки, Хаїми і Ваньки
В Радреспубліці чуються дома...

К. КОСТЯНТИН.

АНТІН ВАРТОВИЙ.

Соняшний хутір.

Спомин.

(Присвячую незабутньому дядькові Орфейові Вербяному).

I.

Заходило сонце. Його золоте проміння освічувало ще вершки смерек та ялиць, але в низу на поляні було вже дещо сіро. В печерах викутих у скелях Бубнища було холодно. По середині горіла ватра, а кругом на камяних лавах сиділо прогулькове товариство й ловило жадно мої слова:

Це спомин з України — — —

— Виж хиба не знаєте Херсонської зими. Цілий степ — це білий килим, всі хутори й хатки — з далеку наче горбики і могили білі, а церковці з бляшаними кришами то тут то там блестять світлом наче брилянтики, розкинені на святочній скатерті...

А де ріка Бог пробила собі шлях, там береги й горби. З гори наче сина смуга заглибини, а біля них, у відступах верстов 20—30 села й хутори.

Запряжуть бувало трійку баских коней до санчат і гайда в степ. Співаєш, згадуєш колишню славу й летиш думкою у майбутнє. Летиш туди, бо сучасне є важким для тебе.

Це було в лютні 1920 р. Останки У. Г. А. відпочивають по степах. Ждемо весни. XI. Бриґада (чи вже полк „Ч. У. Г. А.“) у затиші й околиці. Штаб у Захарівці, — наш курінь в селі Краснополі біля Захарівки. Ми в „союзі“ з червоними. Знають той союз наші хлопці, знають і дядьки. Моргають тільки й підсміхаються.

Коло Краснополя у віддалі 3 верств хутір. Двіста десятин землі. Його власник Орфей Вербяний.

Серце й душа дооколичних селян. Його млин меле збіжжа всім селянам безустанку й даром. Помагає пашнею, зерном, кіньми й волами. Розуміє що тяжкі часи, радить людям як може.

Був раз якось у селі. Стрінувся з нами.

— Слухайте — каже — Ідьте до мене. Виж молоді. Занидієте в безділі! Розрадитесь, погуторите, потанцюєте. Музиків найму, Зживайтеся з нами. Ми-ж ваші брати рідні!

— Давай поїдемо! — Поїхало кількох. Другої неділі більше, третьої ще більше. Все що має, — для нас!

На несміливість у нього — принука:

— Чогож ви? Хибаж я чужий? Я за вас душу віддавби!

— Добрий дядько! — хвалять хлопці! — Щира душа українська!

— А можеб так і замешкали в мене? Вам і так кажуть реквірувати харчі. Харчів обмаль; відтяжите команду.

Порадились. Пішло 5-тьох на „кватиру“. Тільки й веселости в часах „союза“.

Дочка Стеха — ґімназистка — квіт акації. Син — Ваня — син степу. Матір хозяйка — наша мати. І не кличе нас інакше як: сини мої!

І сходиться, бувало, з околиці товариство. Аж дивно які свідомі. Все чують, все знають, все догадуються. Годі й розказувать цікаве. Хиба що ділимось минулим, надіями, співаємо, помагаємо в праці.

Лютень — лютнем, а в нас наче травень.

Чуєш, що не за марним ти сюди прийшов на Вкраїну. Дорощі вони нам може від своїх.

До села заходимо лише тоді як служба. Двічі — тричі в тиждень. А так цілими днями у них.

Так багато світла! Так багато сонця! Здається, що хутір і покладений лиш на те, щоб огрівати села і нас.

Ба нагло в зимі прийшла чорна хмара... Десь з над Волги. Викотилася звідтіля й поплила на південь. І крило своє й над соняшним хутором розтягнула. Заздра була благословення, що тиснулося промінчиками зі селянських хатин білих до Орфея Вербяного.

— — — — — — — — — — —

II.

Десята година в ночі.

Коло стола ціла сімя і пятьох молодих старшин Галичан. Жужжить самовар, ллється сміх дзвінкий — — —

З грюкотом відскакують двері й до кімнати впадає пятьох красноармейців...

— Здесь Вербяний?

— Так! Тут!

— Нам нада квартир. Абоз 45 дивізії остановітса...

— Прошу! — і нічого не прочуваючи виходить дядько Орфей на подвіря, щоб показати приміщення. По хвилині вертають. До теплої кімнати вносять зі собою студінь і жах. Личко Стехи поблідло, руки хозяйки трясуться.

— Чогож ви? — успокоюємо. Але самі мимохіть дивимось в куток, де під кожухом 3 наші кріси...

— Ви Ґалічане? — відзивається один з них, знімаючи кріса.

— Так!

— Ви узнайоте саветскую власть?

— Гм...

— А вжеж... — відказує один з наших.

І запрошені до чаю, садовляться в кожухах, з вінтовками в руках або й на плечі.

Мовчки покріпляються. Чуєш лише стукіт чарок, шипіння самовару та неспокійні віддихи й „сьорбання“.

Так з пів години. Пів години поганої зловіщої мовчанки, ще зражує й жахає. Настрій тяжкий, наче брили леду.

Покріпились і встають.

— Ви знаєте, кто я такой? — чуєш слова „подяки“.

Мовчанка — — —

— Я первий революціонер города Адесси! Вот! — І обнажує свою брудну, покриту волосищем руку й показує витатуовану печать: Пятираменна зоря з якором матроса.

Зриваються всі від стола.

— І щож з того? питає оден Галичанин.

— Что? Ви ґалічане! Ґде у вас красноє знамя?

— На шапках!

І паде дикий погляд на стрілецькі шапки, бачать червені биндочки заялозені і вспокоюється.

— Вас Ґалічан ми не трогаєм! Только ти, Ваня, здавай ружйо!

— Яке? Не маю — боронится Ваня.

— Єсть! там на горищі! — відзивається люто й вдоволено другий.

Ваня бачить, що нічого не вдіє. — Добре! віддам, воно мені не потрібне. Це

...на цілу ...ок поміж ...нті коор- ...тичного й ...чно не ви- ...вирішення ...тяглася аж ...обхідним є ...ромада, яка ...княми пізній- ...яка на почат- ...ного життя й ...лася під впли- ...кладів в націо- ...і культурній пра- ...духово й фактич- ...к свою централю. ...умка про заснован- ...ючої національної ...Бельгію в ті часи не ...ної потреби.

...ка Громада, що мала в ...наді ріжнобарвний так по ...ньо-політичним поглядам, як і по соціяльно-побутовому стані елемент, після півторарічного активно-чинного життя й діяльности почала нарешті розпадатися на окремі складові частки (еміґранти-патріоти, радянофіли, кілька кацапофілів, центрівці, шаповалівці студенти і робітники). Таким чином створилося кілька національних ріжного політичного напрямку орґанізацій і угруповань, які, замкнувшися кожна в своїх новостворених орґанізаційних рамцях, і не так переводили як намагалися переводити кожен по свойому національно-політичну працю.

Кожна з тих новонароджених незначних по чисельному складі орґанізацій силкувалася окремо доказати правдивість і змисл свого істнування для національної справи, стараючися всіми засобами підірвати життєздатність других, їх розколоти. Цілком природно, що така орґанізаційна роз'єднаність серед ліжської кольонії, що виникла на початку 1928 року, будучи побудована на грунті взаїмної ворожнечі, небажання порозумітися, через ріжні інтриґи переважно особистого характеру, підірвала національно-творчу силу й орґанізаційну здібність української ліжської кольонії в напрямку переведення завдань національно-репрезентативного та інформаційного характеру серед чужинців, власне тих завдань, які перед собою поставила в першу чергу до переведення Ліжська Громада ще на початку свого істнування. Врешті витворилась задушлива атмосфера розкладу та анархії, серед якої годі було пізнати де є ворог а де приятель.

Не вважаючи на вороже ставлення до неї, виступивших з її складу членів, Ліжська Громада не переставала все вживати своїх зусиль, щоби прийти до якогось порозуміння між ріжними угрупованнями в напрямку створення національно-чинного орґанізаційного співжиття українського громадянства на Ліжському терені.

Нарешті їй вдалося 17 травня 1928 року скликати на нараду представників від усіх угруповань і орґанізацій з метою заснования об'єднуючої орґанізації для консолідації сил і координації праці. Ця нарада, перейшла на довгих дискусіях і навіть сварках, не дала жадних позитивних наслідків, бо, на жаль і диво, представники не могли знайти в той час грунту, на котрому можна булоб збудувати спільне національне життя і діяльність. Невдачна спроба до об'єднання 17 травня ще більше унагляднила безодню, що відділяла одних од других і здавалося назавжди поховала в ній спроможність не тільки якоїсь спільної національної праці поміж окремими групами, особами, а навіть толерантного національно-братерського відношення. Пізнійші спроби до скликання ще одної, з подібною метою наради до нічого не привели. Занепад запанував повний, і Ліжська Громада хоч і істнувала, то більш на папері, ніж фактично.

Поширення націоналістичної ідеольоґії в Бельґії в середині 1928 року і заснования 23 вересня тогож року в Ліжі Товариства Українських Націоналістів не обійшлось без допомоги Брюселя і спричинюється до відновлення національно-політичного життя, до розбудження вже засиляючої ліжської укр. кольонії. Перейшовши певну стадію свого розвитку й поширення, український націоналістичний рух в Ліжі, вбравшися нарешті в орґанізаційні форми Відділу ОУН в Ліжі, вносить в задушливу анемічну атмосферу тутешнього національно-політичного й культурного життя оздоровлення. Силою духа, сталевою енерґією укр. націоналісти в Бельґії твердими й хуткими кроками підіймають занепавшу тут національно-політичну акцію й виводять її на певний й правильний шлях національно-політичної й культурної чинности. Укр. Національна Рада в Бельґії є одним з проявів націоналістичної чинности на грунті національного об'єднання укр. громадянства в Бельґії з метою вивести все свідоме і чинне тутешне українське громадянство на той шлях, що прямує до здійснення ідеалу нашої нації.

Укр. Нац. Рада на чолі з інж. Андрієвським має немало завдань національно-політичної ваги до переведення в життя тут, на чужині, що їх поставили до здійснення укр. націоналісти в Бельґії. Віримо, ми певні, що осягнемо все тут нами накреслене, як і віримо в Національну, Соборну Незалежну Українську Державу!

ПРИСПАНА СПРАВА.

(До питання будови українського театру у Львові).

Не один раз ставало на порядок денний питання що до збудування відповідного гідности Української Нації поміщення для українського театру у Львові. Навіть переводилася збірка пожертв на зазначену ціль, мається й місце під будову й проєкт будинку але до цього часу в життя нічого не переведено. Кажуть не має грошей, пожертви дуже мляво надходять. Хай так, але хто в цьому завинив? Які заходи вживала й вживає управа кооперативи, „Український Театр“ щоб збільшити фонди на будову? Чи чути щось про акцію, — діяльність управи? Ні, не чути, бо управа кооперативи „український театр“ зачинилася серед чотирьох стін і все лише „міркує“. Вона хоче щоб маса сама памятала весь час про свій обовязок. Ні, мої панове, маса є маса. її треба запалити, нагадати їй, що у Львові стоїть порожне місце яке є ганьбою для кожного Українця, що на цьому місці мусить пишатися будинок українського театру.

Ми маємо в Америці українців-міліонерів з яких кожний мігби за власні гроші поставити будинок для театру й тим записати своє імя на сторінках історії української культури, ми маємо й в краю заможних людей які при щирому бажанню моглиб сприяти швидкій будові театру, але на жаль видно вік меценатів Митрополитів Шептицьких, Чикаленків, Сидоренків, — минув (за виїмком Митрополита Шептицького який і зараз продовжує підтримувати й будувати культурні українські огнища). Решта наших богатших людей не хоче взяти на себе цеї великої почести і разом з тим обовязком — сприяти культурному розвиткові нації. Не будемо їх турбовати, хай це залишиться на їх сумлінню, а нам треба подумати над здобуттям потрібних грошей іншим шляхом. Окрім звичайних засобів для розвинення цієї акції, як ось заклики, переводження збірок пожертв при помочі підписних листів, Кооператива „У.Т.“ ще має такий чудесний засіб для пропаганди цієї ідеї як сам проєкт будови театру. Треба його видрукувати на листівках (але це мусить бути справді по мистецьки виконане, а не так як взагалі ми звикли видавати — аби видати, а як то байдуже). Проєкт будинку театру, проєкт розмалювання занавіси, салі, та випустити в продаж по 50 грошів за листівку й я певний, що кождий українець вважатиме за свій обовязок їх набути. Для більш менш активного й скоршого розповсюдження цих листівок управа кооперативи моглаб притягнути до цього нашу молодь, культурно-освітні установи як „Просвіта“, книгарні, кооперативні установи і т. и. які безінтересовно прийшлиб на допомогу. Видання зазначених листівок принеслоб подвійну користь, а саме збільшилоб фонд на будову, а одночасно повелиб пропаганду самої ідеї, а друк їх коштувавби не так уже багато й кошти на друк безперечно управа кооперативи має. З її ініціятиви моглоби бути уряджено де кілько вечірок чи вистав як у краю так і в Америці й Канаді, якіб теж дали деякі фонди. Ще раз кажу потрібна лише відданість справі та щире бажання мога скорше довести справу до кінця. Коли українське громадянство побачить що справа зближується вже до бажаного кінця, то на заклик управи про брак грошей на закінчення будови воно відкликнеться та дасть управі можливість довести справу успішно закінчити. (Пригадаймо історію будови Поляками катедри у Львові). Наколи чеський нарід міг за один день дати відповідну суму на будови національного театру в Празі то не вжеж український нарід не мігби зробити теж саме? Я вірю що він дасть засоби але лише тоді коли побачить що справа поставлена з усею рішучістю так, що вона напевно успішно закінчиться.

Ф. Гай-Гаєвський.

Всячина.

Як навертали Індіян?

В Німеччині вийшла на днях цікава книжка п. з. „Тайни Єзуїтів“, в якій між іншим описано, як то Єзуїти будували комуністичну христ. державу в Параґваю. Найцікавіший уривок з цеї книжки передаємо нашим Читачам. — *Ак.*

Коли перші Єзуїти вдерлися вздовж ріки у праліси Параґваю, були вони приготовані на те, що їх місія ніколи не вдасться. Індіяне втікали в глубину лісових гущ і не було способу порозумітися з ними та навязати будьякі взаємини. Та незадовго завважили монахи, що як вечером вони співали у човнах, то тут і там показувалася з хащів голова туземця і уважно прислухувалась до пісні. На протязі кількох днів тих голов виринало з хащів все більше й більше. Вони ще боялися підійти до незнаних їм людей, але по рухах їх можна було пізнати, що спів їм подобався. Зрозумівши в чому діло, місіонарі вернули в свої сторони та вернули незадовго з інструментами. В погідний вечір почали вони грати якусь веселу мельодію і враз.. взаємини навязали.

Взаємини були навязані. Але що більше: Незабаром Індіяне самі захотіли навчитися грати і під проводом одного монаха почали не тільки науку музики, але й співу в кілька голосів.

Ці Індіяне були з природи дуже ліниві, але монахи знов зуміли, при допомозі музики, привчити їх до всяких робіт. Коли мущини йшли ранком в поле, то їх відпроваджувала орхестра. При роботі вполі їм увесь час приграваали. Приграваали їм також підчас корчування лісів та підчас будівельних робіт, грали до обіду і при музиці вертали вони вечером до своїх осель.

Німецький дослідник, Бах, що в сорокових роках 19. ст. був в Болівії та найшов ще останки єзуїтської держави між Індіянами, оповідає, що їх діти через кілька годин під ряд щоденно вчуться музики та співу і маючи з уродження незвичайний до цих штук талан, доходили до того, що „навіть у хорі в кілька тисяч голосів ніхто ніколи не сфальшував“.

Про незвичайні музичні здібности цего народу висказуються усі місіонарі словами найвищого подиву; вони не могли надивуватися, як ці індіянські хлопці незвичайно швидко вивчували не тільки спів, але й гру на будьякім дутім чи смичковім інструменті. Кожне село мало кількох добрих музикантів, а то й маленькі орхестри.

„Зате Індіян американських пралісів“ — пише місіонар Франц Цефіріс — „годі було навчити рахунків. Вони тої штуки ніяк не могли чи не хотіли зрозуміти. Але за те з музикою доказували чудес“.

Опріч навчання музики улаштовували місіонарі дуже часто фестини з усякими забавами, атлетичними змаганнями та ігрищами. Ба, навіть у церковну відправу повставляли вони танці, співи і музику, щоби в той спосіб приєднати якнайбільш дикунів до християнства.

Індіяне незабаром навчилися всього: вони танцювали, зводили боротьби, виводили герці, навіть почали улаштовати вистави. А згодом давали на сцені навіть трудніщі штуки та поважні драми, хоча — як каже один місіонар — „Я мав чимало роботи, заки вивчив їх роль, які вони конечне завзялися вивчити на память“. А всі ці вистави так подобалися Індіянам, що вони ще через кільканайцять літ після цего, як Єзуїтів прогнали, улаштовували оті вистави, що їх місіонарі навчили.

Тирольський місіонар, Сепп, описує так один такий фестин: „Як сонце почало сходити, ми причалили — як стежа — до берега. Індіяне привітали нас веселими окликами. Кричали так, що в дооколичних оселях усе побудилось і почало збігатися над ріку. Одні їхали на конях, другі бігли — а деякі то таки так, як вискочили з хати: у шкіряній одежі та не зодягнені...

На ріці зявилися по тім два чудові чаші човна, що виглядали як венецькі ґалери. На них було повно музикантів, трубачів і бубністів. Вони почали грати, а Індіяне скакали в воду та стали плаваючи боротися в воді та переганятись. Довкола лунав дзвінко сміх. Вкінці вони окружили наших товаришів на ґалерах і виталися з ними приязними окликами.

А на березі стояв о. провідник з двома швадронами кавалерії та двома сотнями піхотинців; не все були Індіяне, але повбирані в еспанські одяги. Вони мали й оруже: мушкети, шаблі, луки й списи, уставилися в ряди і почали з собою начебто воювати. Підчас цего грали в труби, стріляли в воздух, а народ приглядався їм, викрикуючи з утіхи, а коли це свято скінчилося, пішли всі гуртом до недалекої, тільки що збудованої величезної церкви...“ — *Ак.*

—o—

Альхемія 20-го століття.

В середних віках альхемією звали наукку, яка по віруванню тодішних учених мала нешляхотні мінерали відповідною хемічною переміною та огріванням заміняти в золото. Сьогодні в альхемію ніхто не вірить. Нема вже таких темних здається людей, які думають в той спосіб збогатитися. Та все таки, у Франції існує т-во альхеміків і видає навіть свій часопис La Rose Croix“ (Червоний хрест). Що робить те т-во та яких людей обєднює оно проте свідчить ось така рецепта в альманаху того видавництва: „Возьміть 6 ґр. срібла, купіть 2 ґр. антилюну, 1 ґр. авріпіґменту, 1 ґр. цини (усе те дістанете за кілька ґрошів в кождій дроґуерії), дайте те все до кітлика і розжаріть під ним вогонь до 1100°. Ціла ота мішанина нехай покипить годину, а як по годині відкриєте покришку, побачите на дні його 5 ґр. золота. Це мало, правда, але як ви дасте хемікаліїв по сотнарові — то й золото сотнарами матимете“. Чи хто спробує цьої рецепти, важко сказати. Але не важко по ній пізнати, що й нині і то в такій культурній державі, як Франція, існують люди, що тій культурі хиба сором приносять...

як Денікінці змобілізували мене під зиму, я втік від них зі всім, бо я Українець.

— Знаєм! Харашо! — регочеться салдат. — Ми понімаєм, по наказу. Ти пайдьош у команду...

— Нічю не піду!

— Попросимо! — І свиснула нагайка та гадиною обкрутилася довкола шиї хлопця.

Матір і батько кинулись до ніг варварам. Просять. Молять.

Ваня зі сльозами й затисненими з болю устами пішов і приніс заржавілу вже рушницю-александрівку.

— Прошу!

— Вот харашо! — Ну! гайда!

Скупчились біля дверей. Радяться.

— Товариші! — просить дядько. — Лишіть мені дитину! Це одинока надія і підпора моя... Все вам дам...

— Харашо! Моргнув на других. Кинулись З опришки й товчуть прикладами зеркала, посуду, образи. Двох з виміреними в нашу сторону крісами вартує. Забирають одяг, кожухи...

Син і Стеха плачуть і просять. Мати мліє. А Орфей успокоює нас: — Нехай! Нехай! Щоб сина оставили.

— Чи не встид? — шепче товариш? Їх пятьох... Але заразом бачиш безсилля. Наші рушниці за ними. Огортає тебе і розпука й безрадність.

Відчиняють двері. Виходять. Син, батько і матір за ними. Переходять до челядної. Вони стали під дверми й гадяться. Чуємо уривки слів: „Їх нада всех в штаб Духоніна...“

В наших руках кріси. Зачиняємо двері. Рівночасно чуємо вистріл. Прискакуємо до вікон. Це вони стріляють до челядної. Гасимо світло. Наші стріли й оклики товчуть шиби вікон. Чуємо зойки. В вогні вистрілів бачимо Ваню. Клячить на порозі, зложив руки молитовно й благає життя. Паде стріл! Куля ворога прошиває зложені руки і груди. Стеха зімліла в нашій кімнаті, та нікому занятись нею. Стріляємо скільки можемо! Втікають. Та лише двох. Трьох на снігу сконало. Вибігаємо за ними. Досідають за ворітьми коней і спільно з третім, що беріг виходу з хутора, втікають у степ. Ніякого обозу нема... Здоганяємо кулями.

Забираємо чим скорше Стеху на санки і їдемо в село. Сусід забирає конаючу хозяйку. На хуторі остають лише помордовані дядько Орфей і Ваня.

Я в життю не мав жахливіщої ночі. Стою біля ліжка Стехи, і приводжу до памяти, як мліє. Стежі Гал. Армії ходять селом, товариші вартують. Пекучий біль душі давить тебе за гортанку. Прокляття тиснеться на уста. Це не молода дівчина біля тебе! Це свята. І цілувавби ти сліди її ніг, щоб лише влекшити їй — — — —

Другого дня сконала в лічниці її мати. Комісар волости Дубенко клянеться, що про ніщо не знає.

Але як третього дня кілька дооколичних сіл зійшлося на кладовищі, щоб похоронити жертви, відділ червоноармейців зі Захарівки порозганяв людей. Приказував бандит Дубенко.

Та жителів соняшного хутора похоронили кацькома старшини і стрільці Гал. Армії.

— — — — — — — — — — —

Шумить ліс, заводять ялиці. Мовчанка і мовчанка. Мій друг докидає до ватри кілька гиляк, бухає полумя і червоним світлом красить наші обличча.

І подумаймо собі! У нас можуть бути люде, що хочуть большевицького раю? — перебиває мовчанку товариш.

— Хиба сліпі і діти — відказує другий.

Треба радіти.

Виступ спортового товариства „Сян“ (Вовче) дня 15. грудня 1929 р. в салі Народнього дому в Перемишлі.

Кожне змагання нашої молоді на спортовому полі, як і взагалі кождий вияв активности, всяке орґанізаційне стремління треба нам не лише вітати, але й зі всіх сил підтримувати. В ділянці спорту ми дуже і дуже відстали від інших народів — се треба з жалем не лише ствердити, але треба намагатись це направити. Спортом повинні цікавитись і займатись не лише молоді, але й старші. Старший вік, брак часу не виправдують безінтересовности старших в цему напрямку. Бо коли наприклад Мусоліні, при усіх своїх заняттях має час займатися спортом і то реґулярно, коли Форд при своїх 66 літах, а Бейзен Пацель при своїх 68 літах мають час, то смішно є коли наші люде, що в порівнанні з ними мають безліч часу, не можуть його найти.

Годі на цьому місци перечисляти усі точки програми першого більшого виступу молодого товариства „Сян“. Скажемо лише, що в виконанню поодиноких точок видно було велику дбайливість і густо-часто дуже добре вишколення, а в загальному замітно у змагунів замилування до спорту та руханки. Як-що в парі з замилуванням піде воля у змагунів то навіть невдачі, які можуть станути в поперек дороги молодому товариству, не спинять його в дальшому поході до наміченої мети.

В національних танцях, які слід уважати за декоративну частину руханково-спортового виступу, треба зауважити, що прегарний сольовий виступ козака закінчився просто таки незрозуміло. Після завзяття, піднятого настрою, танцюрист-козак поповняє самогубство, проколюючи себе своєю власною шаблею. Самогубці це люде без волі, люде що деморалізують окруження. Козак і самогубник ніколи не сміють ходити разом, це козакові не личить. Для козака є можлива лише смерть на полі бою в обороні рідного краю. Шкода було так гарно виконаної точки для такого закінчення. —

Л. Прижмуренко.

НОВІ КНИЖКИ.

Автори й видавництва, які бажають рецензії, зволять прислати два примірники даної книжки.

Літопис „Червоної Калини“. *Ілюстрований журнал історії та побуту.* І. Річник, число 3, грудень 1929.

Кооперативна Республика. *Економічно-суспільний місячник,* за листопад і грудень 1929, чч. 11 і 12.

„Неділя“ — *Календар-Альманах на 1930 рік.* І. Річник, Львів 1929. Накладом видавництва „Неділя, Львів, вул. Бляхарська ч. 6.

Життя і Знання. *Український популярно науковий журнал.* Рік III. ч. 3 (27), грудень 1929.

Зиз — *Журнал сатири і гумору.* Виходить що два тижні у Львові під редаґуванням Едварда Козака. Річник VI. ч. 17. Львів, 15. грудня 1929. Ціна 50 сот. Адреса: Львів, Руська 18.

І. Мірчук: **Фільософічні основи світогляду Масарика.** (Реферат на святі в честь президента Масарика дня 7. III. 1925 р.). Відбитка.

J. Mircuk: **Tolstoi und Skovoroda, zwei nationale Typen.** (Eine geistesgeschichtliche Parallede).

Др. Іван Крипякевич: **З історії Гуцульщини.** Львів, 1929. Накладом Видавництва „Неділя“, Львів, Бляхарська 6.

Що чувати в світі?

Конференція в Газі. На початок січня є заповіджена друга з черги конференція в Газі. Тим разом прийдуть на цій конференції під розгляд такзвані „східні репарації“ себто відшкодовання воєнні Чехословаччини і Румунії з одного, а Мадярщини і Болгарії з другого боку. Румунія наприклад є зацікавлена тими „східними репераціями“ остільки, що плян Юнґа предбачає для неї далеко менше користей грошевої натури, ніж плян Доза, який знова для Німеччини наприклад, був дуже невигідний. Тимчасом Румунія має платити силу довгів воєнних, що вона їх винна державам бувшої Антанти і тому она хотілаби вирівнати ті свої довги тими воєнними відшкодованнями, що їх між іншими предбачав для Румунії плян Доза. Чехословаччина знова не може, що правда, домагатись відшкодовань воєнних, але має теж довг, що вона його затягнула у держав б. Антанти на орґанізовання у Франції своїх леґіонів. Тому вона хотілаби принайменше в той спосіб облегчити собі, щоби її звільнено в Газі від примусу плачення належностей грошевих мадярським горожанам за ті маєтки, що їх сконфіскувала по війні з Мадярами Чехословаччина. Румунія в додатку має таку саму справу з горожанами мадярськими, болгарськими і теперішними польськими. Мадяре і Болгаре бороняться проти такої думки Чехів і Румунів, а по стороні Мадярів стоїть сильно Італія і стоятиме мабуть Анґлія. Румунія вже заздалегідь гороїжиться і заявляє, що на випадок якби в Газі не признали слушности домаганням Румунії і Чехословаччини (вони обидві рішили виступати однозгідно), тоді Румунія і Чехословаччина не дадуть своїх підписів під плян Юнґа, а обстоювати будуть плян Доза. — Коли додати до цього знане вже читачам нашим неприхильне становище широких кругів Німеччини та ті застереження, що їх має Франція та Італія відносно пляну Юнґа, то нова конференція в Газі буде мабуть більше бурхлива ніж перша конференція.

Большевики. В Москві скінчилася чергова сесія центрального комітету московської комуністичної партії, під наказами якої, як відомо, находиться уряд С.С.С.Р. Сесія ця одобрила ту лінію політики, яку в останніх часах начеркнув Сталін, а саме продовження терору супроти тзв. кулацького села та посилення діяльности в напрямку тзв. колективізації сільського господарства і безоглядна боротьба з правим ухилом в комуністичній партії. Присутні ствердили, що боротьба з правим ухилом в партії йде гладко і не натрафляє на більші труднощі. Бухарін, провідник і духовий батько правого ухилу усунений з політичного бюра партії, а його найвидніщим однодумцям Томському і Рикові уділено гострої нагани. Зате справа приборкання кулацького села, передовсім на Україні, натрафляє на великі труднощі. Присутні стверджують, що передовсім українське село ставить рішучий опір владі, що боротьба з українським селом є тяжка, бо кулак український має велику господарсько-економічну силу і великий досвід в політичній боротьбі. Супроти цього для успішніщої боротьби зі сільським кулацтвом, рішено утворити один на весь С.С.С.Р. народний комісаріят земельних справ. (Досі було так, що кожда окрема република, що входить в склад С.С.С.Р., мала свій власний народний комісаріят земельних справ). Ця постанова відбирає остаточно навіть паперові автономні права поодиноких ніби самостійних республик, а в тому числі й України. — Боротьба з церквою і релігією — приймає в С.С.С.Р. щораз гостріщі форми. Московський Уряд С.С.С.Р. не перебирає в ніяких засобах, щоби лише відтягнути народ від церкви. Одночасно з терором, що ним він переслідує вірних, послугується широко закроєною аґітацією в ґазетах і через радійо, творить і орґанізує окремі „товариства безбожників“. устроює забави і дарові вистави якраз в той час коли в церквах йде відправа, щоби в той спосіб відтягнути передовсім молодь від церкви. Большевицькі ґазети переповнені від звідомлень про успіхи протирелігійної аґітації в московських містах і селах. Годі провірити скільки правди в цій самохвальбі большевицькій. Але не є виключене що якраз на Московщині деякі успіхи в тій справі большевики можуть мати, бо московське духовенство є наскрізь здеморалізоване і розбите. По смерти патріярха Тихона, який помер перед кількома роками, прийшов на його місце патріярх Петро, якого большевики знова загнали в каторгу, будьтоби за те, що він стояв у звязку з Московськими чорносотенними, царефільськими орґанізаціями за кордонами С.С.С.Р. На його місце прийшов Сергій, що вже не зветься патріярхом, а лише „виконуючим обовязки патріярха“. Він живе в згоді з большевицьким урядом, але через те вірні йому не вірять і дивляться кривим оком на нього. До недавна піддержували большевики ріжні нові і старі секти релігійні, а навіть їх самі творили думаючи, що витворений таким чином хаос в релігійно-церковних справах допоможе большецькому урядові легше боротися і з церквою православною і самими сектами. І щойно в останних часах як большевики побачили, що секти ці притягають до себе молодь, — стали вести з ними отверту боротьбу. Миряться большевики ще сяк — так з думкою, коли старші люде ходять до церкви чи взагалі визнають якусь релігію. Колиж ходить о молодь, то за неї большевики дуже заздрісні і хотілиб її мати виключно під своїми неподільними впливами. Тому большевики піняться зі злости, коли бачать, що якась інша ідея релігійна чи політична їм цю молодь забирає.

Німеччина. Рівновага в Німеччині в останних часах сильно захиталася. Причин до цього було богато, але нічого так сильно не зрушило з місця цеї рівноваги як знана вже заява президента німецького банку Др. Шахта, яка в дуже гострий спосіб виступає проти політики теперішного німецького уряду взагалі, а фінансової його політики з окрема. Уряд рішив у звязку з цею заявою подати підголосовання в парляменті питання довіря до нього і то довіря до своєї теперішної і майбутної фінансової політики, як теж до своєї політики заграничної. Настрої пануючі в Німеччині є того рода, що здавалося, що уряд не дістане від парляменту заяви довіря. Передовсім сам канцлер німецький Мілєр в своїй промові в парляменті говорив так, що це не могло зєднати йому та його урядові довіря. Сказав він між іншими, що на випадок коли в фінансових справах Німеччини не буде в найблищий час поважних змін, то він не ручить чи уряд зможе виплатити урядникам їхній місячний заробіток. Коли до цього додати, що в Німеччині зростає дуже швидким ходом безробіття, що є наслідком загально-господарської скрути, а саме коли зважити, що в Німеччині нараховується в біжучому році півтора міліона безробітних, тоді коли їх в минулому році було лише 870 тисяч, коли далі возьмемо під увагу, що в Німеччині тепер дуже тяжко дістати кредит, а якщо й є та можливість то умови кредитові є дуже тяжкі і непосильні, коли усвідомимо, що захитання політичної рівноваги попередило захитання рівноваги фінансової, а саме, що замкнення річних рухунків державної каси виказує 1,700 міліонів недобору, на покриття якого є лише 1,350 міліонів, — то зрозуміємо, що в таких обстановах уряд не міг бути певним своєї виграної, не міг надіятись щоб за те все погладжено його по голові. Виратував уряд від неминучої поражки президент Гінденбурґ, який розуміючи, що зміна уряду на передодні важних міжнародних конференцій, моглаби принести не обчислимі шкоди для цілої нації і держави і тому ужив всіх своїх сил, щоби теперішний уряд лишився. Голосовання над заявою довіря виявило слабість уряду і брак піддержки навіть у тих, що той уряд самі складали. За урядом піднесло руки 222 послів, проти уряду 156 послів, 122 посли здержалися від голосовання. Між тими, що здержалися були між іншими і партійні однодумці соціялістичного — осередкового уряду Мілєра. Деякі з них голосували навіть проти свого уряду. Така „заява довіря“ не ратує очевидно положення. Це було лише залатанням діри, потрібним тимчасово і хвилево для цього, щоби не звязати Німеччині рук на полі міжнародньому в звязку з надходячими важними конференціями. Уряд Мілєра стоїть під загрозою упадку при найблищій нагоді, але треба здати собі справу з того, що це теж не причиниться до швидкого привернення політичної рівноваги в Німеччині.

Анґлія. Тяжкі часи для соціялістичних урядів скрізь, тяжкі і в Анґлії. Товариші робітники бунтуються проти свойого робітничого уряду. Доки соціялістичні міністри не були при владі доти відношення товаришів до свойого партійного начальства було ще сяке — таке, але як тільки партійне начальство засіло на урядових стільцях та опинилося при владі, то товариші з низу стали ремствувати. Але це не є одиноким клопотом соціялістичного уряду Мекдональда. Є ще й інші клопоти. А саме: Уряд Мекдональда виготовив закон про скорочення годин праці для углекопних робітників. З тим законом має прийти уряд перед парлямент, щоби переголосувати над тим законом. Анґлійська ліберальна партія, яка досі підтримувала уряд Мекдональда і без піддержки якої цей уряд не мігби утриматися ні одного дня, — тепер заявляє, що голосуватиме проти згаданого закону. Те саме заявляють анґлійські консерватисти, для яких саме тепер трапляється нагода повалити Мекдональдів уряд. Чи вони з тої можливости скористають невідомо, бо зміна уряду, яким би він не був, захитає політичною рівновагою держави. Не є однак виключене, що мимо всього уряд провалиться в парляменті, а в такому випадку істнує можливість нових виборів в Анґлії.

Італія. Велика рада фашистівської орґанізації закінчила наради в справі устрою і приписів обовязуючих в орґанізації. Згадана нарада винесла між іншими таку постанову: Взивається всіх членів фашистівської орґанізації, щоби ті з поміж них, що не можуть підчинитися в повні і без ніяких застережень строгій дисципліні фашистівської орґанізації, внесли до Ради орґанізації прохання о звільнення їх з орґанізації. Ті всі, що з причин фізичних чи моральних або теж в наслідок якихсь особистих обставин зголосять своє виступлення з орґанізації, будуть могти приймати участь в таких орґанізаціях і товариствах, що їх піддержує фашистівська орґанізація, але в самій орґанізації, чи фашистівській міліції вони не можуть приймати участи, бо там можуть бути лише ті, що мають в собі духа фронтового вояка здібного серед найтящих обставин до всякого рода особистої посвяти.

Бельґія. Ворогування поміж Флямандцями і Вальонцями не притихає, а прибирає на силі і різкости. Ось недавно урядили Флямандці напад на бельґійський національний леґіон, що прибув залізницею до міста Антверпії на свято зєдинення. В той час як прибувші члени бельґійського „національного леґіону“ виходили з двірця на місто, заступила їм дорогу сильна ґрупа флямандських молодих студедтів і стала домагатися, щоби леґіоністи вертали назад туди з відки приїхали. Леґіоністи не послухали і тоді вивязалася бійка зразу на палиці, потім стали одні до одних стріляти. Леґіоністи приневолені були вернутися назад до ваґонів якими приїхали Щойно поліція, яка прибула на двірець, взяла в оборону леґіоністів і під її охороною змогли вони дістатися до міста.

Фінляндія. Коли судити по голосах фінляндських ґазет, які віддзеркалюють настрої в столиці та на провінції, то у Фінляндії заноситься на націоналістичний переворот. Хвиля протикомуністичних настроїв серед фінляндського громадянства зросла настільки, що воно готове розправитись з місцевими комуністами і комунізуючими шляхом перевороту. Досі в парляменті фінляндському є таке відношення сил, що комуністи, соціял-демократи і Шведи, які творять союз, мають чисельну перевагу.

Поміч і ратунок без крівавої болісної операції!!

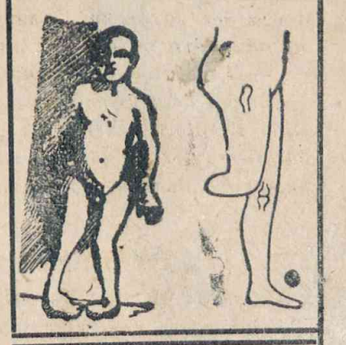

Скривлення костей, ніг, згорбляння плечей і пропуклину черева або осунення і обірвання кишок вниз у мужчин і жінок (випадання матиці) і дітей не вільно занедбувати, бо чоловік робиться калікою на ціле життя, загрожує йому скрут кишок, що є дуже небезпечне для життя! Лічничі простуючі, ортопедичні апарати як також пропуклинові і хірурґічні бандажі, стримуючі і усуваючі найтяжчі і найнебезпечнійші руптури пахвини і пупка споряджені після моєї найновшої методи. САЛЬОНОВІ ПРОТЕЗИ (штучні ноги). Приймає:

Спеціяліст РАПАПОРТ
ДИРЕКТОР ЛІЧНИЧО-ОРТОПЕДИЧНОГО ЗАВЕДЕННЯ
ЛЬВІВ, УЛ. КРАСІЦЬКИХ N. 8.

УВАГА: Особиста явка хорих в заведенню **конечна.** На письменні запити з причини браку часу не відповідається.

ПОДЯКА. ВПанови спеціялістови Директорови Рапапортови у Львові вул. Красіцких ч. 8. сердечно дякую за виратування моєї дитини з важкого каліцтва та паралїжу ніг з причини скривлення стовпа хребетного та боліючого ропного горбу через заложення спеціяльного лічничого ортопедичного ґорсету після його методи. Дитина моя терпіла дуже з причини ношення окамепілих ґіпсових заосмотрень заложених по шпиталях. Моя дитина є під ту пору здорова і ходить випрямлена. — Шклярові власники земської посілости в Товмачі.

СВАВОЛЯ.

Кацапська мафія не спочиває. Від довшого часу вона веде посилену хрунівську кертичну роботу, підкопуючись під українське життя у Львові, по більших західньоукраїнських містах і на провінції Викопана зі свого політичного гробу і пробуджена до „обновленого“ життя посторонніми чинниками мафія ота, жируючи на часовім українськім обезсиленню, робиться щораз більш нахабна і влізлива. Поминаючи на тім місци систематичний похід москофільства на наші національні установи, приходиться підчеркнути цілий ряд провокаційних аґресивних виступів кацапських „молодцов“ і громил, особливож в останніх часах, на ґрунті Волоської церкви у Львові. Ще не так давно — 15 грудня — Волоська церква знова була свідком плянованої і заздалегідь орґанізованої кацапської авантури, звернутої тим разом проти присутнього в церкві старшого українського громадянства. Одначе нахабні виступи орґанізованого кацапства перекидаються також на провінцію. Минулого тижня, якісь темні москвофільські типи ховаючись в тінях ночі розліпили в Перемишлі провокаційні українножерчі відозви, в яких оплюгавлюється все це, що самостійницьке і українське. Розліплені крадькома відозви стоять безсумніву в безпосереднім звязку з посиленою акцією москвофілів на перемиськім ґрунті, особливож в околицях Перемишля. Все це витворило стан, де треба було подумати про орґанізовану відсіч тутешнього українського громадянства кацапській кирині. *Москвофільство є нашим тяжким ворогом і боротьба з його проявами є пекучим завданням години!*

Склались одначе в Перемишлі події, які є здібні заздалегідь скомпромітувати *справу орґанізованої боротьби українського перемиського громадянства з кацапською киринею.* У вечері дня 20. XII. кілька невідомих близче загорільців вирішило „показати“ тутешнім кацапам свою „міць“. Обєктом свого „реванжу“ вибрано дві шиби „Ризниці“ і вікна одного приватного москофільськвого помешкання на Засяню. Поліція арештувала на місци події чотирьох молодих Українців, одного студента, двох робітників з Вовча і одного ґімназійного учня. Як довідуємось, цей останній, знаходивсь на місци події цілком випадково проходячи з Ринку на вул. Францішканську. В істнуючих умовах його безвинність рішуче не виключає немилих для хлопця шкільних наслідків. Ціла ота „демонстрація“ мала дуже доривочний, самочинний, попросту штубацький характер. Хто посилав молодиків на цей „подвиг“? В чиїм імені, яким правом, з якою розумною чи ідейною ціллю зроблено цю глупу, нікому непотрібну, неначеб-то „патріотичну“, а в дійсности компромітуючу роботу? Хто уповажнював і уповажнив молодиків до цього виступу? Невже можна всякому фанатикові і анархістові виломлюватись з ряду і робити „політичні“ виступи на власну руку, одначе *в імені українства*, ба, навіть в імені українського націоналізму? В той спосіб хочеться ломати кацапство? Ні, *в той* спосіб його щолиш посилюється, дається йому непотрібно козирі в руки. І колиб не ота певність, що людьми руководила в даний момент щолиш глупота і бажаннє дешевої сензації, можнаб допускати, що за отим „чином“ криється нахабна чужа провокація. Яке право, ким надане, звідки взяте, мав цей, що *в імені українства* вів під Ризницю купку йому подібних героєманів? Яку нову бурду цей добродій в імені українства *завтра* підійме? Дві шиби „Ризниці“, — це є обєкт змагання з кацапством? Думаєте може, що брязкіт битих в Перемишлі шиб прозвучить по світі так само, як брязкіт шиб консула Лапчинського? О ні! Замість подиву і признання, над містом стоїть загальне кепкування; ціле місто глузує з розмаху, вартости, мужности і ширини виступу „українцуф“. І дійсно, геройства доказали! Дві шиби вибили і користаючи з темного вечера — в ростіч! Це мав бути сміливий і повний краси виступ молодих „фашистів“, один проти сто, муж на мужа, явна демонстрація сили, де провідник приходить перший і стоїть на своїм відповідальнім місци до кінця? Перемиська молодь, яка і так не має занадто великих причин до хвальби ізза своїх орґанізаційних і політичних здобутків, тим виступом собі напевно лаврів не придбала!

Геть з бунтом і сваволею в молодих рядах!

За два останні дні минулого тижня арештувала поліція 16 осіб, з чого 4 випущено по списанню протоколу на волю, а решту відставлено до судових арештів.

Замість на алькоголь — гроші на „Рідну Школу“.

(Карти звільняючі від алькогольних принять в часі свят).

Тяжкі міліони видає наш народ (як інтеліґенція так і широкі маси) на алькоголь, особливож при ріжних нагодах а в першій мірі з нагоди свят. Цей поганий звичай так вкорінився, що „не випадає“ не погостити когось алькоголем при такій чи іншій оказії. — „Рідна Школа“ видала артистично виконані карти звільняючі від алькогольних напоїв і як хто набуде таку картку, той не має обовязку гостити когонебудь алькоголем. Таким чином заощаджується багато здоровля і гроша, ріжних неприємностей а часом нещасть. — Клич кинений головною Управою „Рідної Школи“ найшов серед українського громадянства вдячний відгомін. При ріжних нагодах а особливо в часі свят розкуплено 402 карт „Рідної Школи“ звільняючих від алькогольних напоїв, з чого для „Рідної Школи“ припала в біж. році як на наші відносини доволі поважна квота, бо 2.035·94 зол. + 5 франків + 1 доляр. — Всіх тих (приватні особи, Товариства, інституції і комітети), які пішли за нашим кличем, оголосили ми своєчасно в пресі та подали зложену квоту й на майбутнє будемо це робити. — З нагоди недалекого Празнику Різдва Христового звертаємося знов до нашого громадянства в надії, що воно щиро відгукнеться на наш поклик. — Карти „Рідної Школи“ звільняючі від алькогольних принять повинні негайно ще перед святами постаратися не тільки поодинокі громадяне й громадянки, але також ріжні Святочні Ко-

мітети для устроєння „ялинок“, „просфори“, щедрого вечера“ чи інших т. п. оказій. — Така карта повинна прикрашувати святочний стіл кождого українського дому. — ГОЛОВНА УПРАВА „РІДНОЇ ШКОЛИ“ — *Ілля Кокурудз вр.* голова, *Др. Мирон Коновалець вр.* секретар.

—о—

НОВУ ПРИКРАСУ

кожної української хати становить ілюстрований стінний календар „Рідної Школи“ на 1930 рік, який розсилаємо з цим числом враз з почтовими складинками. Цей календар надається на прикрасу кожної української хати. Він буде на протязі року явним доказом на те, що господар кімнати визнається в тих національних цінностях, які зродило саме життя, що він розуміє й цінить змагання свого народу до волі через виховання характерного, свому народові щиро відданого молодого покоління. Ілюстрації поміщені на календарі дають частинний погляд на напрямок діяльности „Рідної Школи“. А цей напрямок — то національна свідомість, то характер молоді, то поширення впливу на найширші народні маси, то практичність. Як установа, так і календар заслугує на найприхильніщу підтримку. Горячо побажатиб в інтересі нашого національного розвитку, щоб ні одна з долучених почтових складанок не змарнувалася, а навпаки — як найшвидше вернула виповнена на місце призначення. Означеної ціни нема. Її має подиктувати кожному його національне сумління. — Хто мавби кілька штук календаря з ріжними часописами, зволить відступити непотрібний примірник враз зі складинкою свому сусідові, приятелеві чи знакомому. — Колиби хто з якихнебудь причин не отримав чи де закинув почтову складинку, може очевидно переслати свій даток почтовим переказом на адресу: *„Рідна Школа“ — Львів, Ринок 10.*

Збіжева біржа.

(Ціни в золотих за 100 кільоґрамів, в місци де збіже ваґонується).

Пшениця двірська: 38·50—39·50; Пшениця селянська: 33.25 — 36 25 Жито: 24.75—25.75; Фасоля біла 70—85; Фасоля краса 50—55; Горох пів Vict: 30·50—35·50; Горох полевий: 23.75—26·75; Вика чорна: 26.75—27.75; вика шара: 24.00—25.00; Сіно солодке прасоване: 8.50—9.50; Солома прасована: 5—6 Гречка: 24·75—25.25; Лен: 67—69; Отруби житні: 12·00—12·50; Отруби пшеничні; 13·75—14·25; Каша гречана: 48.75—50.75; ячмінна: 37—38; Пенцак: 35—36; Просо: 27.25—28.25; Конюшина червона: 125—135; Мак синий: 130—140; Мак сивий; 90—100.

МИРРА, ЛАДАН, Ессенції до горівок, оцту і руму, брилянтини і олійки до волосся, середники перфумерійні і тоалетові на святочні подарунки по цінах дуже дешевих поручає **Аптика і Дроґерія під „ЗВІЗДОЮ“, вул. Францішканська ч. 24.**

КІНО „РЕДУТА“ вул. Костюшки (Нар. Дім) найновіща програма від 17. XII. АРХИЗЛОДІЯ З ДАМАСКУ. — Від 20. XII. ЗЯТІ В ОПАЛАХ з Патом і Пагахоном.

Новинки.

ОБОРОНЕЦЬ ШВАРЦБАРТА У ЛЬВОВІ. На поїздку по більших містах теперішньої Польщі вибрався французький адвокат Торес, що як відомо боронив перед парижським судом убийника бл. п. отамана Петлюри Шварцбарта. При цій нагоді має Торес заїхати теж і до Львова. Треба мати справді жидівське нахабство, щоби після такого оплюгавлення українського імени, якого допустився згаданий Торес підчас парижського процесу, — відвідувати українські землі. Тореси певно рахують на те, що Українці мають таку вдачу, що швидко забувають навіть найгіршу нанесену їм обиду.

Розкопали носорога, що жив перед 30 тисячами літ. В Старині на станиславівщині натрафлено при розкопках на тіло величезного звіра, що жив тому 30 тисяч літ. Лежав він в землі, 12 метрів під поверхнею і так добре заховався, що навіть шкіра його не є дуже ушкоджена. Це перша того рода розкопка в Европі і мабуть на цілому світі. Так добре захованого звіря з так давних часів досі ще ніде не удалося відкопати. Згаданого носорога мають перевезти до Кракова.

Замах на поїзд. На лінії залізничій Луцьк-Стоянів підклала невідома рука кілька бальок дерева на шини з метою довести до залізничої катастрофи. Машиніст, який побачив ці бальки здержав своєчасно поїзд. Це вже третий з черги замах на потях на згаданій лінії. Польські ґазети здогадуються, що у всіх трох випадках, робили це українські саботажисти.

Де найбільше жінок працює на хліб? Найбільше жінок, що живуть з праці власних рук є у Франції. а саме 43 відсотків всіх французких жінок, потім йде Фінляндія з 37-ома відсотками, потім йдуть: Німеччина, Швайцарія, Італія, Анґлія, Чехословаччина, Бельгія. В Америці працює лише 17 відсотків жінок, а Еспанії лише 10 відсотків.

Приняли сплячку за смерть. Девять років тому, похоронили землевласника Кошицкого з Горішного Шлеску. Колиж недавно розкопували могилу, щоби перенести труну до родинного гробівця, побачили, що віко було виломане, а труп був обернений лицем в долину і мав витягнені руки над головою. Всі є пересвідчені, що Кошицького поховали в сплячці і що він в могилі пробудився.

Крадуть як круки. В Варшаві арештовано урядника каси хорих Квятковского, який збирав гроші в ріжних урядах і фірмах. На протязі одного року вмів Квятковскі „призбирати“ для себе 200 тисяч золотих.

Як далеко сягає світло денне в глибину моря? Анґлійські дослідники прослідили, що на 20 метрів під водою сягає 6,72 відсотків сили денного світла, на 40 м. лише 0,72 відсотків, а на 60 м. світло денне вже майже не доходить і панує там кромішна вічна ніч.

Слоні у французьній армії. Слоні дуже люблять музику. Під її впливом вони стають лагідними і послушними. І тому музика є добрим засобом при освоюванню і навчанню слонів. Навчити всяку звірину „ремесла“ дуже тяжко, треба послугуватись буком і всякими іншими середниками, що просто мучать людину. Наприклад, щоби навчити медведя танцювати, треба ставити його на горячу бляху та пекти йому лапи. Слоні цього не потребують. Вистарчить заграти їм на флеті чи сопівці і слонь стає послушним учнем. В часі світової війни слоні „служили“ в кольоняльних військах французької армії та були там дуже помічні. Тепер у всіх частинах кольоніяльних військ утворено спеціяльні „слонячі“ відділи. Учителями рекрутів-слонів є мурини, що уміють добре обходитися з тими неповоротними учнями.

13-місячний рік є Америці. Від довшого часу ведеться в Америці аґітація за введеннєм 13-місячного року, при чому кождий місяць мавби чотири тижні. Одно велике торговельне підприємство заводить у себе від січня ц. р. такий 13-місячний рік. Також пенсії урядовцям того підприємства буде виплачуватись 13 разів на рік. От блаодать.

Труси в українських товариствах. В Підгаєцьких товариствах „Просвіта“, „Рідна Школа“, „Сільський Господар“ та інших перевела місцева поліція трус, який тревав від 10. год. передполуднем до 6. вечером. Що було причиною цеї напасти — невідомо. При трусах нічого не найдено.

88 тисяч долярів в протезі помершого калики. До одної з віденських гостинниць приїхав в 1928 році жид з Ню-Йорку, Ноа Ґольдберґ і в тому муж готелі нагло помер. Ноа Ґольдберґ був польським горожанином і тому всі річі, що їх мав зі собою Ґольдберґ, передано польському конзулятові у Відні. І булиби ті всі річі лежали там незамітно хто його знає доки, якби не рідня Ґольдберґа, яка написила з Ню-Йорку до польського конзуляту у Відні, що померший Ґольдберґ називався властиво Лейкін і мав, їдучи до Польщі, фальшивий пашпорт на імя Ґольдберґа, та що Лейкін віз зі собою великі гроші в доляровій валюті. На підставі листів від родини Лейкіна, зачали в конзуляті перекидити речі помершого і справді найшли між ними протезу, в якій було заховано 88 тисяч долярів. Гроші ці будуть звернені родині Лейкіна.

Де кум, а де коровай? Польські ґазети доносять, що в звязку з бешкетами кацапів в Волоській Церкві у Львові, яких стало мусить упоминати українська молодь, щоби вони вислухували з належною повагою і достоїнством церковно-національного гимну „Боже Великий“, польська адміністративна влада носиться з намірами зачинити Волоську Церкву. Польські ґазети забувають, що в тій справі має виключне право рішати Митрополит Шептицький.

Перший під Польщею собор православної церкви. Синод православної церкви в Польщі вирішив відбути в місяці лютім 1930 року собор православної церкви в Варшаві. До цего часу мають відбутися вибори делеґатів на згаданий конґрес в поодиноких парохіях та дієцезіях.

Цікаві числа. В столиці Анґлії Льондоні живе дивним дивом аж 230 тисяч вдів, а лише 70 тисяч вдівців. Пояснюють собі люде ту ріжницю в той спосіб, що вдів є тому більше, бо вони зїжджаються з провінції, щоби в великому місті легше найти собі другого мужа.

Скільки річного доходу припадає на одного чоловіка в Америці? Ціле населення Америки має 707 міліярдів 841 міліонів золотих річного доходу. Таким чином припадає на голову (включаючи також дітей) 6 тисяч і 45 золотих. Колиж рахувати лише тих що заробкують, припадає 16,245 зол. на голову.

Не пятниця, а неділя. Турецький уряд видав розпорядок, силою котрого дотеперішний святочний день — пятницю касується, а за те неділю проголошується днем святочним. Розпорядок цей видано передовсім з міркуванч господарських, а саме пятниця перешкоджувала Туреччині навязувати господарсько — торговельні звязки зі світом.

Ото потіха. В тих днях відбувся в Берліні процес проти шайки малолітних грабіжників, паліїв та злодіїв, як має на совісти лише... 238 тяжких злочинів, До шайки тої належать молокососи від до 18 літ, герштом шайки був 15 літний Ганс Кунц. Шайка ота грабила, палила і обкрадала в Берліні склепи, приватні мешкання каси, маґазини то, що на протязі трох літ. Звичайно після ограблення якогось склепу чи маґазину, Канц казав, або й сам підпалював його мовляв він любить огонь і хотів приглядатися як воно горить і це справляло йому приємність. Суд засудив тих малолітних злочинців на кари від півтора року до шість місяців.

Безупинна сніговія в Чікаґо. Над Чікаґом шаліла на протязі повних 72-ох годин така сніговія, якої це місто ще не бачило. Всі вуличні звязки і комунікацію перепинено. Довіз живности став взагалі неможливий. Вулиці покриті снігом висоти 1. метра. Є місця, де сніг доходить до двох метрів. — Те саме діється в Болгарії, де вже кілька днів під ряд паде сніг. Одно місто є відрізане від другого, залізниці не ходять, а столиця Болгарії — Софія нічого не знає, що робиться у віддалі хочби 15 кільометрів від неї. — Над берегами Чорного моря шаліє буря, яка потягла за собою катастрофи кількох кораблів, що в ту пору вибрались в дорогу.

Надіслане.

Потрібні аґенти за провізію до продажі рільничих маших. Потребуємо лише сил першорядних, обзнайомлених в цьому ділі. Зголошення під **„Аквізиція“** до Бюра оголошень **F. Statter, Kraków, Rynek 8.**

Ґімназийний матурист пошукує ЛЕКЦІЇ в місті або на селі. Зголошення під „ІНСТУКТОР“! до Адміністрації „Укр. Голосу“.

ЖЕНЩИНИ! *Дуже багато женщин терпить на внутрішне обірвання, яке буває звичайно по пологах, з тяжкої праці, з подвигання і багато инших причин. Отже женщина буде цілком певно здорова, охоча до життя і праці, коли спровадить спеціяльний бандаж проти внутрішного обірвання.*

При замовленню треба подати міру в сентиметрах або ниткою 1) в пасі, 2) навколо через черево, 3) навколо під черевом, потім зріст (низкий, високий чи середний) кількість перебутих пологів. Треба описати чи є нестравність шлунку, утиск і болі, що тягнуть в середину, біль в крижах, плечах і під лопатками, біль в підчеревю або в пахвині, біль ноги одної або обох і т. д. Все докладно описати і з цілим довірям спровадити бандаж або спеціяльний рос черевий на ґумах, приряджений і доповнений відповідною пельотою приспосібленого до роду терпіння. Ціна від 25 до 45 зол., надзвичайної конструкції ціна дороща.

В терпіннях і хоробах з причини внутрішного обниження або обірвання і шлунку, кишок, матиці і нирок жадні ліки не помагають, а тільки хвилево успокоюють болі. Одиноким же ліком крім операції є застосовання бандажи, набутого у спеціяліста-бандажиста.

М. Л. Полячек в Самборі N. 20 а.

Рівнож і для мужчин достарчується спеціяльні паси проти обниження шлунку, нирок і кишок. Бандажі пропуклинові заосмотрують найбільші і застарілі руптури пупка, черева, пахвини та усунення вділ. — Повчохи ґумові проти жиляків і спухбенню ніг. — Ґумові мочники для ослаблених на пухир мужчин і жінок до ужитя підчас ходу, праці, подорожі і в часі спання. — Простодержачі і коректори проти згорбленню і скривленню хребта. Протези штучних рук і ніг для калік і ампутованих.

Купуючи паперці до курення „КАЛИНА“ з одинокої української кооперативної фабрики „Будучність“ в Тернополі. Причиняєтеся до розросту рідного промислу і даєте заробіток українському робітництву

Ткацькі варстати поспішні, килимарські, сталеві бляти, нити покостовані, човники, пряділки, ґремплі до вовни і лену (щітки) оліярні і всі СКЛАДОВІ ЧАСТИ виробляє і продає: **Фабрика „Textyl“ М. Кожушка, в Раві руській.**

ЛЕЩАТА і приладдя до них, ДІТОЧІ ЗАБАВКИ і гри, прикраси на ялинку — поручає — **І. БОРИС, Перемишль, Ринок 2.**

В книгарні Ставропігійського Інституту можна набути друки на Церковний Інвентар як також Церковний Устав на 1930 р. Дра Мишковського.

Др. РОМАН НЕСТОРОВИЧ ординує у внутрішних і жіночих недугах в Перемишлі, ул. Францішканська 37 II (площа на Брамі). КВАРЦЕВА ЛЯМПА. ХЕМІЧНІ АНАЛІЗИ. **Просвітлювання Рентґеном.**

Уживайте ЕЛЄҐАНТ бо се найліпша паста до обуви і своя ЛЬВІВ, Кордецького 51.

ЖАДАЙТЕ у всіх кооперативах МИЛА Кооперативної Фабрики „ЦЕНТРОСОЮЗ“

Семен Дмитраш, Перемишль, вул. Сінна ч. 8. має до продажі **ВСЯКІ РЕАЛЬНОСТИ** — камяниці, будівельні площі та посередничить в двірських парцеляціях, помешканнях і т. п.

Конфекційний Дім ЙОСИФ ЛЄТТЕ поручає свій богато заосмотрений СКЛАД з найновійшою МУЖЕСЬКОЮ і ДИТЯЧОЮ КОНФЕКЦІЄЮ краєвих і заграничних виробів. **Перемишль, Площа на Брамі 5. Тел. 95а**

Дроґерія — Перфумерія маґістра **М. Лявфера Перемишль, Міцкевича 2.** коло колієвого двірця.

РІК ОСНОВАННЯ **1842.** **ОКРУЖНА АПТИКА ШАНЦЕРА** давніще **ШВАРЦА** ОРЕНДАР **маґістер М. ЛЯВФЕР Перемишль, Францішканська ч. 5. напроти костела Францішканів.**

СВІЙ ДО СВОГО! **„НОВИЙ ТРУД“ ПЕРЕМИШЛЬ, ул. ФРЕДРИ 2.** поручає теплі пончохи, скарпитки, рукавички, охоронячі до снігівців та всяку ґалянтерію. ПЕРЕДСВЯТОЧНА ПРОДАЖ **по цінї коштів:** СТУДЕНТСЬКИХ ШАПОК, ВІДЗНАК ТА КОВНІРЦІВ. СВІЙ ДО СВОГО!

КАВЯРНЯ і РЕСТАВРАЦІЯ „ҐРАНД“ В ПЕРЕМИШЛІ, УЛ. МІЦКЕВИЧА 5, СТ. МАРШАЛКА поручає Всч. Духовенству і П. Т. Громадянству свою Першорядну Домову кухню, по великомійському уряджений БУФЕТ, зимні і горячі напитки по крастунних цінах. — Вечерами **КОНЦЕРТ** і елеґантний **ДАНЦІНҐ** при умірковaних цінах

Аптика і Дроґерія істнуюча від **під „Звіздою“** 1874 року **в Перемишлі, ул. Францішканська ч. 24 (біля вежі) поручає всякі аптичні ліки і всі артикули входячі в круг дроґерії.**

ЛІКЕРИ зробити дома може кождий **ЛІКЕРИ** в 70 ріжних смаках **„STELLA“** в 70 ріжних смаках ДО НАБУТТЯ В АПТЕЧНИХ СКЛАДАХ. ГОЛОВНИЙ СКЛАД: **В. Ґ. МУШИНСЬКИЙ В ПЕРЕМИШЛІ, Галичина.** Для П. Т. кооператив і торговель відповідний опуст.

Купуйте отсі книжки:

Дуб: Співанник. 60 пісень з нотами. 60 образків. Ціна 3 зол.
Л. Бачинський: Правила доброго поведення, 120 ст. 60 обр. „ 3 „
Л. Бачинський: Спостереження (людей, звірят і др.) 48 ст., 40 обр. „ 1 „
Л. Б. і С. Дмоховський: Рік в садку і городі, господ. підручник. „ 1 „

Замовляти через Адм. „Укр. Голос“. Хто гроші висилає наперед, пересилка даром.

Хто купить на 6 зол. дістане даром одну книжку, хто купить всі отсі книжки, дістане 2 книжки даром, вартости 2 зол. — — — — — —

Видає і за редакцію відповідає Зенон Пеленський. З друкарні Кнолєра і Сина в Перемишлі.